A° 1863. VRIJDAG 6 November. N° 265.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is per drie maanden ƒ 6 voor Rotterdam, en ƒ 7 franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nummers 10 Cents.

BUREAU: Hoogstraat, Wijk 10, N° 11.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels .... ƒ 1.—
Iedere regel meer .... - 0.20
Andere Advertentien per regel .... - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een
BIJVOEGSEL.

EEN DEPARTEMENT VAN OPENBARE WERKEN.

Bij het onderzoek der begrooting van Binnenlandsche Zaken, hebben zich in de afdeelingen der Tweede Kamer weder stemmen doen hooren ten gunste van een Ministerie van Openbare Werken. De gestadige uitzetting van den omvang van den werkkring van het Binnenlandsch Departement, vooral sedert het aanleggen der Staatsspoorwegen, gaf tot dien wensch eene gereede aanleiding. Het is toch een feit, dat de groote werken van openbaar nut onzen Minister naauw ter harte gaan en hem een schat van tijd kosten. Wij willen zijne voortvarendheid en zijn ijver, waardoor het spoorwegnet in eene niet verre toekomst zal kunnen voltooid zijn, volstrekt niet misprijzen, doch wij mogen wel met een deel der leden van de Kamer de vraag doen: of het mogelijk is, bij eene zooveel omvattende taak, aan de vele andere onderwerpen van algemeen belang, die aan de zorg van het hoofd van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken zijn opgedragen, die ernstige en onverpoosde aandacht te schenken, die zij, gelijk niemand betwisten zal, zoo ruimschoots verdienen?

Verdeeling van arbeid — ziedaar de groote hefboom van den vooruitgang van den nieuweren tijd. Noodig en heilzaam op het gebied van wetenschap, van handel, van nijverheid, is zij het niet minder met betrekking tot de taak, die op eene Regering rust. Een Minister moet den omvang der werkzaamheden van zijn Departement kunnen overzien, wil hij in staat zijn om overal, waar het te pas komt, den stoot ten goede te geven. Geene afdeeling daarvan mag door hem ooit als eene bijzaak worden beschouwd, maar aan alles moet door hem eene gelijke zorg gewijd worden. Wanneer door de overmatige grootte der taak zulks het geval niet langer wezen kan, is de tijd dáár om over twee te verdeelen, wat één niet meer zonder schade dragen kan. Daarom hebben wij reeds een tijd geleden de meening geuit, dat een Ministerie van openbare werken als hoogst wenschelijk moet worden beschouwd, en wij zijn sedert in die meening zoo mogelijk nog versterkt geworden.

Zijn wij reeds in beginsel vóór de instelling van een Ministerie van openbare werken, wij zijn zulks nog meer omdat de heer Thorbecke aan het hoofd van het binnenlandsch bestuur staat. Zoo iemand, dan is zeker hij het best berekend om de kapitale wetten, naar wier tot standkoming reeds zoo lang is verlangd geworden, zamen te stellen, te verdedigen en in werking te brengen. Wij noemen slechts de regeling van ons hooger onderwijs, dat onder de vigeur van een deels in onbruik geraakt, deels verouderd organiek besluit, aan de eischen van onzen tijd slechts hoogst gebrekkig te gemoet komt. Intusschen moet zoodanige regeling onder de moeijelijkste zaken worden gerangschikt, zoowel omdat de gezigtspunten daaromtrent wijd uiteen loopen, als omdat het universitair onderwijs van wege zijn bijzonder karakter ook aan bijzondere eischen moet beantwoorden. Daarom moet niet ieder Minister voor even geschikt gehouden worden om dit netelig onderwerp naar behooren te regelen, maar is hij de aangewezen persoon voor het groote werk, die, gelijk de heer Thorbecke, aan eene langdurige ondervinding eene grondige theoretische kennis der zaak paart. Aan personen met genoegzame zaakkennis en ijver toegerust, om over de groote openbare werken die thans onder handen zijn of komen zullen, het toezigt te houden, ontbreekt het hier te Lande niet; dit deel zijner taak kan dus gerust van de schouderen des Ministers afgenomen en op die van een ander gelegd worden. Hij zou dan onverdeeld zijne aandacht kunnen schenken aan die vele vraagstukken van wettelijken aard, die in ieder opzigt onder de gewigtigste des tijds kunnen gerangschikt worden.

Wij laten voor het oogenblik de bezwaren in het midden, tegen de instelling van een Departement van openbare werken te berde gebragt. Voor het meerendeel vervallen zij bij een eenigzins naauwkeurig onderzoek. De voordeelen daarentegen uit eene betere arbeidsverdeeling voortspruitende, zijn niet afdoende wederlegd. Wij blijven er dan ook op hopen, dat de Regering het gewigt der zaak nogmaals in naauwgezette overweging nemen zal, en misschien dat alsdan ook bij haar de overtuiging zich zal vestigen, dat het publiek belang dringend de instelling van een nieuw departement van algemeen bestuur vordert.

ROTTERDAM 5 November.

De Zitting van de beide takken der Wetgevende Magt in Frankrijk is heden door Keizer Napoleon in persoon geopend met eene rede, waarvan wij onder onze telegrammen den hoofdinhoud mededeelen. Zij zegt o. a. met betrekking tot het Poolsche vraagstuk, dat tot oplossing daarvan geen oorlog noodig is en Frankrijk het evenmin geheel uit het oog zal verliezen, doch dat het voor de regtbank van geheel Europa moet worden uitgemaakt. Voorts schijnt ook zijdelings uit de taal van Z. M. te blijken dat de Oostenrijksche Aartshertog de Mexikaansche Kroon zal aanvaarden. Overigens worden verscheidene hervormingen in de binnenlandsche aangelegenheden aangekondigd.

De quaestie der door het Hof van Rome aan Frankrijk beloofde hervormingen wordt weder op het tapijt gebragt, en het schijnt thans inderdaad dat de Pausselijke Regering doordrongen is van de noodzakelijkheid om eenige verbeteringen in te voeren. In hoe verre men geloof mag slaan aan de verzekeringen van de Mémorial Diplomatique, dat Rome naast de Fransche bezetting door een Spaansch garnizoen zou worden bezet, is voor alsnog moeijelijk te bepalen. Zoo veel is zeker, dat dit berigt van verschillende zijden wordt tegengesproken.

De Weser Zeitung deelt eenige nadere bijzonderheden mede aangaande het zonderlinge incident, hetwelk de sluiting der zitting van het Kasselsche Wetgevend Ligchaam heeft gekenmerkt. Het schijnt waar geweest te zijn dat de Ministers hun ontslag hebben aangeboden. Harerzijds heeft de Kamer geprotesteerd tegen de handelwijze van den Groothertog. Onmiddellijk na de lezing der sluitingsrede is de president opgestaan, zeggende: „Laat ons hulde brengen aan dat, hetwelk wij verdedigd hebben gedurende den tijd welken wij vereenigd waren; leve het Vaderland en de constitutie!" Deze woorden werden door de Vergadering en het publiek ten zeerste toegejuicht.

Dezer dagen was er te Parijs sprake van een gerucht, dat maarschalk Forey met eene zending naar New-York was belast. Volgens een der Parijsche correspondenten van L'Indépendance Belge zou het doel der reis slechts zijn om het Washingtonsche Gouvernement gerust te stellen aangaande de plannen der Fransche Regering jegens Mexico. Het is mogelijk dat dit de strekking der reis is, ofschoon zulks van andere zijden ten eenemale wordt ontkend.

Men zal zich herinneren dat er tijdens het bezoek van Keizerin Eugénie aan het Hof van Madrid geruchten liepen, dat het bezoek ten doel had om de Mexikaansche kroon op het hoofd te plaatsen van een Spaanschen Prins. De officieuse Correspondencia weerspreekt dit gerucht evenwel op de meest stellige wijze; van dit démenti maakt La France gebruik om te verzekeren dat de Aartshertog Maximiliaan het aanbod thans bepaald heeft aangenomen, en dat hij in februarij aanstaande zal vertrekken.

De Engelsche bladen vullen kolommen over de handelingen van Neale tegenover Prins Satsuma. Velen keuren het af, en The Morning Star gaat zelfs zoo ver van te beweren dat die Admiraal bepaaldelijk de bevelen van lord Russell moet overschreden hebben, door eene daad te begaan, die elk redelijk mensch verachten moet.

BUITENLAND.

ENGELAND.

Londen 4 *november.* — De Koninklijke familie is op het oogenblik zeer verspreid. De Koningin bevindt zich met de jongere leden op Windsor; de Prins van Wallis heeft met zijne echtgenoote het landgoed Saudringham betrokken; Prins Alfred neemt zijne studien in Edinburg waar; de Kroonprinses van Pruissen reist niettegenstaande het slechte weder nog altijd met haren gemaal door de Schotsche hooglanden, terwijl Prinses Alice zich met Prins Lodewijk naar Hessen heeft begeven.

— H. M. heeft goedgekeurd de benoeming van den heer J. A. Baesjou als consul van Z. M. den Koning der Nederlanden, te Albany (Westelijk Australië.)

— De minister van koophandel, de heer Milner Gibson, heeft langs telegrafischen weg uit China het berigt ontvangen, dat zijn oudste zoon, die ongeveer 30 jaren oud was, in Hong-Kong overleden is.

— The Daily News gaat in een leading-artikel de ongelukken op de spoorwegen na, en bewijst uit officieele statistieken dat het niet gevaarlijker is om met den spoorwagen te reizen, dan te huis bij het vuur te zitten, en veel minder gevaarlijk dan te wandelen langs de straten. In 1862 toch werden er 180,500,000 reizigers met de spoorwegen vervoerd, waarvan er 26 — en van dit aantal nog 9 door eigen toedoen — het leven verloren, alzoo ongeveer een passagier op de 7,000,000. Deze personen werden vervoerd met 2,553,993 treinen, zoodat een van de 50,000 treinen een ongeluk wedervaart.

— The Morning Star meldde in zijn vorig nommer dat het bewuste proces van „Criminal Conversation" voor £ 5000 uit den weg was geruimd. Thans evenwel bevat dit blad een schrijven van zekeren Thomas Wells, advocaat des eischers, dat geene schikking tot stand is gebragt, maar dat de zaak voor de bevoegde regtbank zal worden gebragt.

FRANKRIJK.

PARIJS 4 November.
(*Particuliere Correspondentie.*)

De Ministerraad heeft heden eene langdurige zitting gehouden, waarin de Keizer een ontwerp-troonrede moet hebben voorgelezen. In den morgen had zich reeds een beambte van het Keizerlijk Kabinet bij lord Cowley aan het hôtel der Britsche ambassade aangemeld, om met hem te spreken over twee punten, welke in die rede zouden worden ter sprake gebragt. Men verzekert mij echter dat de gezant verklaard heeft zich hieromtrent hoegenaamd niet te kunnen uitlaten, daar hij geenerlei mandaat heeft om te antwoorden; hij moet echter onmiddellijk aan zijn Gouvernement getelegrafeerd hebben om instructien. De raadslieden der Kroon moeten in groote verlegenheid hebben verkeerd; graaf de Morny woonde deze zitting bij en schijnt voor zich het meest vredelievend te zijn gestemd. Zelfs de Keizer zou, naar men wil, zich bijzonder besluiteloos hebben getoond.

Voor het overige zal ik geen van al de in omloop zijnde geruchten betrekkelijk de troonrede mededeelen, maar liever de toezegging geven om, in geval zij de eene of andere belangrijke verklaring opzigtens het Poolsche vraagstuk, of eenigerlei interessante aankondiging, zoo als eene bepaalde weigering der Mexikaansche Keizerskroon door den Aartshertog, behelst, u daarmede morgen zoo spoedig doenlijk per telegraaf in kennis te stellen.

Ter beurze scheen men ook heden weder eenigzins bemoedigd te zijn, ofschoon het volgende daartoe voorzeker op zich zelf niet kan bijdragen. Er wordt namelijk vrij algemeen verhaald, dat de openbaarmaking van het jaarlijksch finantieel rapport des ministers Fould door niets anders wordt vertraagd dan door den schier wanhopigen toestand onzer geldmiddelen. De kosten van onderhoud onzer soldaten in Mexico bedragen, naar mij verzekerd wordt, per dag fr. 600,000 meer dan wanneer zij zich op den Vaderlandschen bodem bevinden, uit hoofde der zeer moeijelijke en kostbare wijze om ze te provianderen. Men beweert dan ook dat de begrooting voor het departement van oorlog reeds op dit oogenblik een te kort aanwijst van omstreeks 200 millioen francs.

Gisteren hebben al de leden der Mexikaansche deputatie de eer gehad bij den Keizer op het kasteel van St. Cloud het middagmaal te gebruiken.

De kweekelingen der polytechnische school en van St. Cyr zullen eerlang hunne studien weder opvatten. Heden hebben zij een groot huishoudelijk banket in het Palais Royal gehouden, hetwelk nog niet geheel is afgeloopen terwijl ik u dezen zit te schrijven. Deze jongelingschap — en men mag het veilig de keur der Fransche noemen — heeft zich krachtig ten gunste van Polen verklaard, en de kreten Leve Polen! zijn zoo luidruchtig geweest, dat de hotelhouder op hoog bevel is komen verzoeken dat men de opgewondenheid een weinig zou beteugelen.

Men begint hier ook druk te spreken over eene mogelijke aftreding van lord Palmerston, ten gevolge waarvan de Tories vermoedelijk weder aan het roer zouden komen en de parlementaire meerderheid naar eene andere zijde zou worden overgebragt. In zoodanig geval zou lord Derby, als hij geheel van zijne ziekte is hersteld, wel tot opvolger van den burggraaf Palmerston bestemd zijn.

Nauwelijks was gisteren het standbeeld van Napoleon I in het bekende militair kostuum van den eersten Keizer met gelukkig gevolg nedergelaten van de kolom op de Place Vendôme, of men ving de werkzaamheden aan, om dat beeld te vervangen door het nieuwe beeld in het kostuum van Romeinsch Keizer, vervaardigd door den heer Thiébault. Des namiddags ten half vijf ure staakte men dien arbeid, om hem heden morgen weder op te vatten. Ten 1½ ure stond het nieuwe beeld op zijn voetstuk.

— Koning Victor Emmanuel heeft van den President der Republiek Bolivia, don Jose Maria de Acha, een schrijven van 12 augustus ontvangen, in antwoord op dat waarbij Z. M. hem kennis gaf dat hij den titel van Koning van Italië had aangenomen. Na hem dank voor deze kennisgeving betuigd te hebben, voegt die President in naam der Regering aan wier hoofd hij staat, daarbij, dat hij het Koningrijk Italië met genoegen erkent.

— Eindelijk is het kostbaar blok marmer te Florence aangekomen, dat voor het kolossaal standbeeld des beroemden dichters Dante bestemd is, welk beeld door den beeldhouwer Enrico Pazzi zal vervaardigd worden. Dat blok, uit de marmergroeven van den berg Altissimo te Seravezza in Carrare afkomstig, weegt meer dan 32 ton, is met locomotieven vervoerd, en moest nu nog slechts van het station bij de Porta a Pinti naar de werkplaats des meesters binnen de stad worden aangebragt.

— Het is niet waar, zegt de Correspondencia van Madrid, dat, zoo als beweerd is, tusschen Frankrijk en Spanje eene overeenkomst zou gesloten zijn, volgens welke de eerstgenoemde Mogendheid, bijaldien de Aartshertog Maximiliaan de kroon van Mexico niet mogt aannemen, die kroon een Spaanschen Prins zal doen aanbieden. In de officiële kringen is niets bekend wat dit gerucht ook maar eenigzins zou kunnen bevestigen.

— Hetzelfde blad gelooft dat de Regering voornemens is aan de Cortes een ontwerp tot hervorming der bestaande wet op de gedwongen onteigening aan te bieden, in hetwelk de vorm en de gevallen zouden worden omschreven, waarin men tot onteigening van eigendommen in de steden zal moeten overgaan, alsmede de bepaling van het onderscheid tusschen werken van verfraaijing en van algemeen nut.

DUITSCHLAND.

Berlijn 4 *november.* — Volgens de Kreuzzeitung is het nog zoo zeker niet, dat de Koning de Zitting van den Landdag niet in persoon zal openen.

Hetzelfde blad verzekert dat de verordening van 1 junij laatstleden op de drukpers, terstond na het openen der Zitting, aan de beide Huizen, tot het nemen van een grondwettig besluit daarop, overgelegd zal worden, en dat gelijktijdig de voordragt eener bijvoeging tot de wet op de drukpers verwacht wordt.

— De Minister van oorlog, luitenant-generaal von Roon, heeft zijne verkiezing tot afgevaardigde met erkentelijke gewilligheid aangenomen, zoodat de loopende geruchten dat hij die van de hand gewezen zou hebben, vervallen.

— De Koning bezocht gisteren middag het atelier van professor Drake, en bezigtigde daar het ruiterstandbeeld van Koning Frederik Willem IV, dat voor de Rijnbrug te Keulen bestemd is.

— Al de leden van het Corps Diplomatique zijn thans weder in deze residentie aanwezig. De president minister von Bismarck Schönhausen ontving gisteren den Franschen ambassadeur en de gezanten van Oostenrijk en Saksen, en had daarna een onderhoud met den Minister van binnenlandsche zaken, graaf von Eulenburg.

— Algemeen wordt verzekerd dat het huis Rothschild plotseling drie millioen thaler, welke het in de Bank alhier geplaatst had, daaruit terug heeft genomen.

— Eene der algemeenste klagten onzer Liberalen is dat de adel in alles voorgetrokken wordt. Thans echter wordt hem een zijner voorregten benomen. Ten gevolge van het verminderd tarief der telegrafische depêches in Pruissen, zullen namelijk de woorden nauwlettender dan tot hiertoe nageteld, en zal dus ook het tot hiertoe niet berekend woordje „von" van de namen der adellijke personen berekend worden.

— Dat Saksen, zoo als verzekerd is, voornemens zijn zou om, mogt het tot eene ontbinding van het Tolverbond komen, zich bij geen der alsdan te vormen Tolgroepen aan te sluiten, maar, met toepassing der beginselen van den vrijen handel, geheel op zich zelf te blijven staan, wordt hier door met de Saksische handelsbelangen bekende personen onwaarschijnlijk, althans de zaak onuitvoerlijk geacht.

— Klaagt men, en welligt niet ten onregte, over de wreedheden der Russen in Polen, het moet toch erkend worden dat de Poolsche opstandelingen hun in barbaarsche handelingen weinig toegeven. Zoo werden dezer dagen de superieur van het Augustijner klooster te Warschau, Kraiewski, en de prior van dat klooster, Paulowski, met strychnine vergiftigd, omdat zij gunstige getuigenissen wegens het gedrag der Russische soldaten hadden afgelegd. De eerste is bezweken, en de andere ligt nog ernstig krank.

— Het heeft de aandacht getrokken, dat de regtstreeksche berigten uit Konstantinopel het stilzwijgen bewaarden over de herhaalde in staatkundige kringen ontvangen mededeelingen wegens de dreigende handelingen in den Kaukasus en aan de oevers der Zwarte Zee. Intusschen meldt nu de doorgaans goed onderrigte en onpartijdige Konstantinopelsche correspondent der National Zeitung, dat Rusland Kruppsche stalen kanonnen in grooten getale laat gieten, en dus, in weerwil van al de officieuse Parijsche verzekeringen, de teekenen van het voortduren des vredes nog niet sterk vertrouwt.

Weenen 2 *november.* — Vorst Metternich, de Keizerlijke gezant bij het Hof der Tuileriën, zal denkelijk eerst overmorgen naar Parijs afreizen, en dus niet vóór op den dag na het uitspreken der troonrede aldaar aankomen. Heden werd hij aan de tafel des Keizers genoodigd, en morgen is hij de gast van den Franschen Ambassadeur.

— De door zijne uitgebreide praktijk en staatkundige bemoeijingen bij de beraadslagingen der Groot Duitsche vergaderingen te Frankfort algemeen bekende dr. Benedikt heeft eenige dagen geleden, om tot heden toe niet regt bekende redenen, zijn ontslag als Hof- en Gerigts-advokaat ingediend.

— De generaal Phillipovitsch is uit Semlin herwaarts ontboden, om mondelinge mededeelingen wegens de blijkbare gisting onder de Slavische bevolkingen in Servië, Bosnië en Montenegro te doen. Overigens schijnt de Porte bereids gewaarschuwd en op hare hoede te zijn, althans men verneemt dat zij groote oorlogstoerustingen maakt.

Per Telegraaf.

Londen 5 November.
De Engelsche Bank heeft het disconto tot 6 pct. verhoogd.

Parijs 5 November.

TROONREDE
VAN
Z. M. NAPOLEON III.

Heden heeft de Keizer de Zitting der Wetgevende Kamers met de volgende Troonrede geopend:

„Mijne Heeren de Senatoren! Mijne Heeren de Afgevaardigden! De jaarlijksche bijeenkomst der groote Staatslighamen verschaft altijd eene gelukkige gelegenheid tot vereeniging van mannen, wien het algemeene welzijn ter harte gaat en maakt het mogelijk de waarheid aan het Land kenbaar te maken. De vrijmoedigheid die onze wederzijdsche mededeelingen kenmerkt, doet de ongerustheid bedaren en zet kracht bij aan mijne besluiten. Weest dus welkom!

„Het Wetgevend Ligchaam is nu voor de derde maal sedert de stichting van het Keizerrijk vernieuwd en voor de derde maal, eenige plaatselijke afwijkingen ongerekend, mag ik mij met den uitslag der verkiezingen geluk wenschen. Gij hebt mij allen denzelfden eed afgelegd; deze verzekert mij van uwe medewerking.

„Het is onze pligt met voortvarendheid en beleid de belangen van het Land te bevorderen, getrouw blijvende aan de Constitutie, die ons elf jaren van voorspoed heeft geschonken, en welke gij gezworen hebt te handhaven.

„Uit het verslag van den toestand des Lands zult gij zien, dat de vooruitgang, in weerwil van de gedrukte stremming van den arbeid in zekere takken, niet verminderd is. Onze industrie heeft met voordeel tegen de vreemde concurrentie gestreden en tegen onwederspreekelijke feiten is de vrees, die het handelstractaat met Engeland had opgewekt, verdwenen.

„Onze uitvoeren in de acht eerste maanden van het jaar 1863, vergeleken met de acht eerste maanden van 1862, zijn met 233 millioen vermeerderd.

„Gedurende hetzelfde tijdsbestek heeft de beweging in de scheepvaart het cijfer van het vorige jaar overtroffen met een bedrag van 175,000 tonnen, van welke 136,000 onder Fransche vlag.

„De overvloedige oogst van dit jaar is eene weldaad der Voorzienigheid, waardoor de levensmiddelen goed-

kooper zullen worden; hij is ook een bewijs van den bloeijenden staat van onzen landbouw. De openbare werken zijn met ijver voortgezet. Ongeveer duizend kilometers nieuwe spoorwegen zijn aan het openbaar verkeer overgegeven; onze havens, onze rivieren, onze kanalen, onze wegen hebben bij voortduring verbeteringen ondergaan.

„Daar de zitting vroeger dan gewoonlijk plaats heeft, is het rapport van den Minister van finantien nog niet openbaar gemaakt. Dit zal weldra plaats hebben. Gij zult daaruit zien dat, indien onze verwachtingen al niet volkomen zijn verwezenlijkt, de inkomsten niettemin zijn toegenomen en dat wij, zonder buitengewone hulpmiddelen, in de uitgaven voor den oorlog in Mexico en Cochin China hebben kunnen voorzien.

„Ik moet u wijzen op verscheidene doelmatige hervormingen; onder anderen op het decreet betreffende de vrijheid der bakkerijen, op dat hetwelk de ligting voor de vloot minder drukkend maakt voor de kustbevolking, op het ontwerp, waarbij de wet op de coalitien gewijzigd wordt, en op dat, waarbij de uitsluitende voorregten voor de schouwburgen worden opgeheven. Ook laat ik eene wet bearbeiden, bestemd om de bevoegdheid van de algemeene Raden en van de Gemeenteraden uit te breiden en om de overdreven centralisatie tegen te gaan.

„Inderdaad, vereenvoudiging der formaliteiten bij de administratie, verzachting van de wetgeving, toepasselijk op de klassen die al onze zorg waardig zijn, dit zal een vooruitgang wezen, waartoe gij gaarne zult medewerken.

„Gij zult u ook bezig hebben te houden met de suiker-quaestie, voor welke eene definitieve regeling eene behoefte is. Het ontwerp, dat aan den Staatsraad is onderworpen, strekt om aan de inlandsche voortbrengselen de faciliteit van uitvoer te verschaffen, welke de suikers van andere herkomst genieten.

„Eene wet op de registratie zal de 20 opcenten doen vervallen en daarvoor eene meer billijke belasting in de plaats stellen.

„In Algerië hebben de Arabieren, in weêrwil der anomalie, die dezelfde bevolking gedeeltelijk aan het burgerlijk gezag, gedeeltelijk aan het militair bestuur onderwerpt, ingezien, hoe weldadig en billijk het Fransch bestuur is, zonder dat de Europeanen minder vertrouwen stellen in de bescherming der Regering.

„Onze oude kolonien hebben de hinderlijke slagboomen voor hare transactien zien verdwijnen; maar de omstandigheden zijn niet gunstig geweest voor de ontwikkeling van haren handel. De onlangs plaats gehad hebbende oprigting van crediet-instellingen zal, naar ik hoop, haar lot verbeteren.

„Te midden van deze zorgen voor de materieele welvaart is niets nagelaten wat betrekking heeft tot de godsdienst, tot de behoeften van den geest en de zedelijkheid. De werken van weldadigheid, de kunsten, de wetenschappen en het openbaar onderwijs hebben op nieuw veel aanmoediging ontvangen. Sedert 1848 is het getal der schoolgaande kinderen met een vierde toegenomen. Thans gaan bijna vijf millioen kinderen ter schole, om lager onderwijs te ontvangen, waarvan een derde gratis; maar onze pogingen moeten niet verslappen, vermits nog 600,000 kinderen verstoken zijn van onderwijs. De hoogere studien werden ijverig onderwezen in de middelbare scholen, waar het onderwijs in speciale vakken gegeven wordt.

„Dit is, Mijne Heeren, het résumé van hetgeen wij reeds gedaan hebben en van hetgeen wij nog willen doen."

Voorts wordt met betrekking tot het buitenland o. a. gezegd dat de Poolsche quaestie noch door een oorlog opgelost noch geheel aan haar lot overgelaten moet worden; een Europeesch congres kan daarover uitspraak doen. Eindelijk schijnt men uit des Keizers woorden omtrent Mexico te moeten opmaken dat de Aartshertog Max. de Kroon zal aanvaarden.

Weenen 4 November.

Gisteren heeft de finantiële commissie der Kamer besloten het cijfer der door het Ministerie voorgeslagen leening op 69 millioen florijnen vast te stellen, maar op 85 millioen, bijaldien de persoonlijke belasting op de weelde niet mogt worden aangenomen.

Stockholm 4 November.

Het officieel dagblad geeft in een zijner artikelen van gisteren te kennen, dat onze hulp aan Denemarken niet ontbreken zal, als het tot eene vredebreuk komt.

Lemberg 4 November.

Het insurgenten-korps, 600 man voetvolk en 230 ruiters sterk, dat zondag naar Volhynië trok, heeft gisteren, door de Russen in het naauw gebragt, in de kreitz Zelkiew de wapenen nedergelegd. 400 man, ruim 100 paarden, benevens ammunitie en wapenen, zijn den Russen in handen gevallen.

Van de Poolsche Grenzen 4 Nov.

Naar men van goederhand verneemt, zal de Grootvorst Konstantijn van het Stadhouderschap ontheven worden en zich naar het buitenland begeven. De generaal Berg zal hem opvolgen.

Madrid 4 November.

De Cortes zijn heden geopend. In de troonrede wordt gezegd dat de betrekkingen met de buitenlandsche Mogendheden van voldoenden aard zijn, en dat tot de constitutionnele hervormingen definitief is besloten. Het lidmaatschap van den Senaat zal erfelijk zijn; het budget zal niet verminderd worden. De opstand op St. Domingo wordt betreurd, en tot onderdrukking daarvan op de medewerking der Natie gerekend.

Liverpool 3 November.

Katoen. Afgedaan 4000 b.

LONDEN 5 November.

Gecons. op Dec. 3 pc. 91¼. Rusland 1862 5 pc. 89¾. Spanje 3 pc. 54; dito Passive 34; Turken, Binnenl. 6 pc. 48¾. Portugal 1862 3 pc. 49⅛. Mexico 3 pc. 40⅞. Grenada 15. Venezuela 6 pc. 57. Ecuador 1 pc. 14¾. Grieken 1824 5 pc. 28⅜; dito Coup. 13¼. Vereen. Staten 5 pc. 60; dito 6 pc. 70. Illin. 80; dito Bonds 74. Wissel 3/m. Amst. 11.19¼; dito Parijs 25.55; dito Hamburg 84; dito St. Petersb. 36.

PARIJS 5 November.

Fransche 3 pc. 67.50; dito 4½ pc. —.—; Cred. Mob. 1125. Fr. Oostenr. Spoorw. 415; Russ. dito 417. Spanje 3 pc. —; dito 2½ pc. —. Italië —.

BERLIJN 5 November.

Pruissen 4½ pc. —. Oostenr. Metall. 5 pc. 66¾; dito Nation. 71¾.

WEENEN 5 November.

Metall. 5 pc. —.—; dito Nation. 5 pc. 81.50. Bank-Actien —; Credit-Actien 185.50.

FRANKFORT 5 November.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 64⅜; dito Nation. 5 pc. 69⅜; dito Loten 1860 85½. Spanje 3 pc. —; dito 2½ pc.—. Wissel Londen —; dito Weenen 102½. Disc. —.

MADRID 4 November.

Spanje 3 pc. 54.05; dito 2½ pc. 49.80.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 5 November.

In het bij dit N.º behoorend **BIJVOEGSEL** *zijn opgenomen:* Verslag *der heden door de* Prov. Staten van Zuid-Holland *gehoudene* zitting, *benevens* uittreksels *uit de* Regerings-antwoorden *op de Voorloopige Verslagen der Tweede Kamer over de* Algemeene beschouwingen *en de* Hoofdstukken *I, II, VII A en B en X der* Staatsbegrooting, *alsmede de* Wet op de middelen.

Uit de aan de leden der Tweede Kamer rondgedeelde verschillende memorien van beantwoording der Regering betreffende de Staatsbegrooting voor 1864 (waarvan men een overzigt in ons *Bijvoegsel* vindt) blijkt dat de ontwerpen betreffende de personele belasting en wijzigingen van de gemeentewet spoedig zullen worden ingediend. Eerlang zal inkomen het ontwerp op de verhooging van de opbrengst van den suiker-accijns. Bij den Raad van State is in overweging de nieuwe wetgeving op de bieren en de afschaffing der accijns op de bieren. Het Ministerie is bereid om mede te werken om de nieuwe zegelwet nog vóór 1 januarij 1865 in werking te doen treden.

Volgens de Leydsche Courant bestaat er geen grond voor het gerucht, volgens hetwelk prof. Rijke tot directeur der polytechnische school benoemd zoude worden.

Het Delftsche studentenkorps, dat reeds door eene aanzienlijke bijdrage voor het Nationale monument zich bijzonder onderscheiden heeft, wenschte Z. M. den Koning ook nog eene eerewacht te mogen aanbieden, bij HDs. togt naar het Willemspark te 's Gravenhage, tot het op den 17 dezer aldaar leggen van den eersten steen voor het gedenkteeken van 1813. — Een aantal van zes en twintig studenten heeft zich daartoe reeds gereed gemaakt, en wacht nu 's Konings, zoo men hoopt, toestemmend antwoord met groote belangstelling af.

's Gravesande 4 *november.* — Het stormachtige weder van de laatste dagen heeft op sommige punten belangrijke schade aan de werken voor het aan te leggen kanaal toegebragt. Zoo is de railweg, dien men voor het vervoer van materialen heeft aangelegd, hier en daar weggespoeld, terwijl de reeds aangelegde dammen ook nog al hebben geleden.

's Gravenhage 5 *november.* — Op 17 november a. s. zal het paleis van Z. M. den Konings des avonds aan den voorgevel zoowel langs de bogen beneden als langs de ramen der bovenste verdieping prachtig worden geïllumineerd. Men verneemt dat aan het paleis van Z. K. H. den Prins van Oranje, behalve eene rijke illuminatie aan de zijde van het Voorhout, nog in het Noordeinde langs de gothische galerij zal worden aangebragt de bekende luisterrijke gaz-decoratie, in denzelfden stijl die Koning Willem II expresselijk daartoe voor die galerijen heeft doen vervaardigen. Met grond verwacht men alzoo dat het Noordeinde eene prachtige illuminatie zal aanbieden.

— Door de commissie voor het Fransche tooneel alhier is aan den heer Looïsen, opzigter van de gemeentewerken, een sierlijk geschenk in goud aangeboden, welk geschenk vergezeld ging van een schrijven, waarin dien heer namens de commissie dank werd betuigd voor de bemoeijingen, door hem aangewend bij de verbouwing der schouwburgzaal.

Scheveningen 5 *november.* — De gisteren van zeven schuiten verkochte haring heeft beloopen 572,000 stuks. De prijs van den Engelschen haring is gestegen tot *f* 21 het duizendtal. De namen der met de pink de Vrouw Lena verongelukte visschers zijn: Hendrik Knoester, oud 45 jaren; Machiel Vrolijk, oud 60 jaren; Teunis Toet, oud 37 jaren; Minnekus Korving, oud 35 jaren; Jaspert Pronk, oud 34 jaren; Willem Ros, oud 28 jaren; Dirk Dijkhuizen, oud 33 jaren, en Leendert Knoester, oud 16 jaren. De zeven eerstgenoemden zijn allen gehuwd en laten gezamenlijk 14 onverzorgde kinderen na. De ramp, waardoor zoo vele huisgezinnen zoo eensklaps in diepen rouw worden gedompeld, verwekt alhier groote verslagenheid.

Amsterdam 5 *november.* — Alhier is reeds de som van *f* 4332 voor de noodlijdenden door den brand te Ahaus ingezameld en aan het hulp-committé aldaar overgemaakt.

Medemblik 3 *november.* — Eergisteren avond is alhier, bij eene zeer donkere lucht, gedurende eenigen tijd, van de spits van den toren der Grootekerk waargenomen eene uitstraling van electrisch licht, elders Sint Elmus vuur genaamd, 't welk hier te Lande zelden schijnt te worden waargenomen.

Utrecht 4 *november.* — Gisteren avond ten half acht ure had in de zaal naast den schouwburg de eerste wintervergadering plaats der afdeeling Utrecht, van de Vereeniging tot Afschaffing van Sterken Drank. De voorzitter jhr. mr. L. van Styrum opende de vergadering met een welkomstgroet aan het groot getal leden, donateurs en verdere belangstellenden en verzocht daarna den heer H. Zeeman, van Amsterdam, zijne redevoering te houden. Spreker gaf alstoen eene kernachtige en naauwkeurige beschrijving van het gebeurde sinds het vertrek van Prins Willem V in 1795, tot de terugkomst van Koning Willem I in 1813, en gaf van vele bijzonderheden eene heldere verklaring, en besloot zijne rede zeer toepasselijk met eene opwekking tot deelname in den afschaffingsbond.

Utrecht 5 *november.* — Eergisteren promoveerde in de beide regten aan onze Hoogeschool de heer C. H. T. A. Hooft Graafland, van Gorinchem, na verdediging van theses.

Hedel 3 *november.* — De aanvoer van paarden op de gisteren alhier gehouden paardenmarkt was minder dan in het vorige jaar. Slechts 750 paarden waren er aan de lijn. Ook werd de markt minder druk bezocht; er waren eenige Duitsche handelaars aanwezig. De verkoop bepaalde zich voornamelijk tot tweejarige paarden en veulens, terwijl in vette werkpaarden weinig en in de overige soorten niets omging. Er waren slechts lage prijzen te bedingen; van daar dat de handel niet zeer levendig was.

Maastricht 4 *november.* — Het vroeger in omloop gebragt gerucht, dat, ten gevolge van het toenemen der bevolking en de uitbreiding van het fabriekwezen, er tusschen het Departement van Oorlog en de gemeentelijke regering eene overeenkomst zoude bestaan omtrent de vergrooting dezer stad naar de zijde van het zoogenaamd Bosschenfront bevestigt zich. De daarvoor benoodigde gronden zouden door het Rijk aan de gemeente kosteloos worden afgestaan, doch dien ten gevolge zouden de vestingwerken moeten worden verlegd, hetgeen de gemeente zoude moeten bekostigen; men begroot de kosten daarvan op *f* 170,000. Doch er bestaan nog meer plannen, zoo als de vergrooting van ons wandelpark, waartoe insgelijks vele duizenden zullen noodig zijn, en nu betwijfelen het velen of al deze plannen wel zoo spoedig zullen worden uitgevoerd, daar voor alsnog de gemeente-finantien dit niet zullen gedoogen, en de gemeente-opcenten vrij hoog zijn opgevoerd.

Koninkl. en Ministeriële Besluiten enz.

Z. M. heeft den 2den luit. A. A. A. Clignet, van het 2de reg. inf., in rang en ancienneteit overgeplaatst bij het wapen der inf. van het leger in Oost-Indië, en den 2den luit. F. A. de Perponcher, van het wapen der inf. van het leger in Oost-Indië, overgeplaatst bij evengenoemd wapen van het leger hier te Lande en wel bij het 3de reg.

Door Z. M. is aan F. C. Meijer, te Bladel, op verzoek, eervol ontslag verleend als luitenant-kolonel, kommandant der 3de afd. rustende schutterij in de prov. Noord-Brabant, en in diens plaats benoemd H. M. Freher, thans majoor-kommandant van het 4de bat. dier afdeeling.

Met Zr. Ms. goedkeuring is door den Nederlandschen Consul-Generaal te Londen tot zijnen vice-consul te Aberdeen benoemd de heer T. Willock.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft aan de heeren G. en J. L. van den Boom te 's Hertogenbosch, tot wederopzegging, vergunning verleend voor eene stoombootdienst tot vervoer van reizigers, goederen en vee tusschen 's Hertogenbosch en 's Gravenhage, en eene stoomsleepdienst langs de Maas, de Merwede, de Noord en den Hollandschen IJssel.

Sedert de laatst gedane bekendmaking zijn door de belanghebbenden geligt de volgende door Z. M. verleende octrooijen: aan W. H. Buckland, te Londen, op de invoering eener verbeterde wijze van turfbereiding; aan R. A. Brooman, te Londen, op de invoering van verbeteringen in de zamenstelling der cylinders of trommels en de stampers in de werktuigen tot het hekelen van vlas en andere vezelachtige zelfstandigheden; aan J. M. H. A. Taurinus, te Parijs, op de invoering van een nieuw stelsel van balansen en weegbruggen met elastieke verbindingen ter vervanging van de messen; aan H. A. Bonneville, te Parijs, op de invoering van verbeteringen aan de werktuigen die alleen door verhitte lucht of te gelijk door verhitte lucht en stoom gedreven worden; aan C. Desnos Gardissal, te Parijs, op de invoering van een verplaatsbaren en tot huishoudelijk gebruik dienenden oven met heete luchtkanalen, geschikt tot het bakken van brood enz.; aan J. Piddington, te Brussel, op de invoering van verbeteringen aan de werktuigen, strekkende tot het pluizen, blooten en bereiden van vlas, hennep, juta en andere vezelstoffen; aan denzelfde, op de invoering van een verbeterden toestel tot het uittrekken, zuiveren en overstorten van vette en olieachtige zelfstandigheden; aan denzelfde, op de invoering van eene verbeterde wijze om huiden te bereiden en te looijen; aan L. Thinus, te Parijs, op de invoering van een werktuig tot het vervaardigen van ijzeren bouten met koppen; aan B. Soiblin, te Roubaix in Frankrijk, op de invoering van een verbeterd werktuig om alle vezelachtige stoffen te kammen; aan C. J. P. Desnos Gardissal, te Parijs, op de invoering van eene nieuwe wijze om fecale stoffen te behandelen met kalk, waardoor eene bijzondere meststof ontstaat, genaamd chaux animalisée; aan lord W. Napier en J. F. Powell, te Londen, op de invoering van eene verbeterde inrigting om de assen van spoorwegrijtuigen en alle andere bewegelijke en wrijvende deelen van werktuigen behoorlijk te smeren; aan J. B. Lavialle, te Parijs, op de invoering van onderscheiden toestellen om brandstoffen in gazvormigen staat te brengen en alzoo hun warmtegevend vermogen aan te wenden tot verschillend industrieel gebruik; aan H. A. Bonneville, te Parijs, op de invoering van verbeteringen aan de vuurhaarden van scheeps- en andere stoomketels, waardoor de rook beter verteerd en de verbranding bevorderd wordt; aan P. A. le Comte de Fontaine Moreau, te Londen, op de invoering van verbetering in de wijze van schepen en constructiehout te behoeden tegen de nadeelige werking van het zeewater, van den paalworm, mollusken en zeeplanten; aan A. Perrier en L. Possoz, te Parijs, op de invoering van verbeteringen in het fabriceren van suiker; aan J. Felix le Comte, te Doornik, op de invoering van eene nieuwe soort van roosterstaven ten dienste van allerlei vuurhaarden, waardoor eene betere vermenging van de lucht met de verbrandings-gassen verkregen wordt; aan E. A. Chameroy, te Parijs, op de invoering van een zelfwerkenden vlotter of drijver tot regeling van den aanvoer van het voedingswater in stoomketels; aan F. de la Côdre, te Parijs, op de invoering van eene verbeterde nijptang of handsleutel, dienende tot het aanzetten of losmaken van alle soorten van schroeven, van welke afmeting of vorm, vierkant, zeskant, rond enz.; aan P. H. Colomb, te Londen, op de invoering van een verbeterd seintoestel, dienende tot scheepsseinen of ook tot ander gebruik op het vasteland; aan A. E. Guion, te Parijs, op de invoering van eene verbeterde inrigting om de letter- of paginavormen in het drukkersraam vast te klemmen; aan S. Carpmael, te Londen, op de invoering van verbeteringen in de toestellen om flesschen, kruiken en ander vaatwerk te stoppen; aan F. Kaiser, te Westervoort, op de uitvinding van een verbeterden bakoven, die met steenkolen gestookt wordt; aan A. Krupp, te Essen a/d. Ruhr, op de invoering van een nieuw stelsel om geschut van achteren te laden; aan H. Kruseman en J. van den Wall Bake, administrateurs der Utrechtsche ijzergieterij te Utrecht, op de uitvinding van verbeteringen in het vervaardigen van gegoten ijzeren spoorwielen, waarvan het buitenoppervlak der velling glashard is.

Marine en Leger.

Door Z. M. is bij een dezer dagen genomen besluit bepaald, dat ook de officier van gezondheid, bij het algemeen depôt van discipline dienstdoende, even als onlangs voor de overige officieren van gezegd korps is vastgesteld, in de toelage zal deelen van *f* 150 's jaars.

— Door het Departement van Oorlog is met de directie der stoombooten Stad Zwolle en Stad Rotterdam eene overeenkomst getroffen tot het vervoeren van militairen van Zwolle naar Amsterdam en tusschen gelegen plaatsen.

— De plaatselijke en garnizoens-kommandanten hebben van wege het Departement van Oorlog den last bekomen om op de dagen, dat er in de plaats van hun kommandement door den militie-commissaris inspectie over de verlofgangers wordt gehouden, waarvan zij steeds tijdig door dien commissaris zullen worden onderrigt, de wachten zooveel noodig te versterken en patrouilles uit te zenden, ten einde tegen uitspattingen van de verlofgangers na afloop van inspectie te waken, met verderen last om diegenen die zich aan dronkenschap en baldadigheid schul[dig] maken, te doen arresteren en zoodra doenlijk [ter] beschikking te stellen van den betrokken milit[ie-]commissaris, opdat deze, daartoe termen vindende, het reglement van krijgstucht voor het krijgsvolk [te] lande op hen kunnen toepassen.

Regtszaken.

— In de zitting van den Hoogen Raad, burgerlijke kamer, van heden, heeft de heer mr. S. W. Tro[...] den eed afgelegd als raadsheer bij het Provinci[aal] Geregtshof in Friesland.

Voorts heeft de Raad heden uitspraak gedaan [in] de zaak van de eigenaars van de tambangangs [...] praauwen, appellanten van een arrest van het Hoog-geregtshof van Ned.-Indië van 6 october 185[.], procureur mr. Eyssell, tegen de Regering van Ned.-Indië, geïntimeerde, procureur mr. François, waarvan vóór eenigen tijd is melding gemaakt. De Hooge Raad heeft dat arrest bevestigd en de appellanten veroordeeld in de kosten, ook die van het hooger beroep.

Necrologie.

De begaafde kunstschilder W. P. Hoevenaar, li[d] der Koninklijke Akademie van Beeldende Kunsten, is jl. zaturdag in den ouderdom van 55 jaren [te] Utrecht overleden.

Ongelukken, Misdrijven enz.

Gisteren avond is er brand ontstaan op de scheeps-timmerwerf aan de tweede woning op den Loo-duinschen weg te 's Hage. De brand heeft zich echter, dank zij de genomen maatregelen, slechts be-paald tot een loods. De belendende gebouwen hebben bijna geen schade geleden. Spoedig bevonden zich daar ter plaatse zoowel de burgerlijke als de militaire autoriteiten.

Kunstnieuws.

ROTTERDAMSCHE SCHOUWBURG.

Hoogduitsche Opera.

De wensch, aan het slot van ons laatste verslag geuit, dat zoowel van *Das Nachtlager* als van de *Loreley* spoedig eene herhaling mogt komen, werd dra verwezenlijkt. Wat de hoofdpersonen betreft, kunnen wij ons refereren aan het meerendeels gunstig getuigenis, te hunnen aanzien afgelegd; in menig opzigt hadden deze tweede voorstellingen nog gewonnen door gezette oefening.

De heer Simon is daarna ook in twee opvoeringen van *Don Juan* als gast opgetreden, en wel over het algemeen met zeer gelukkigen uitslag. Meer en meer geeft hij blijken van een aangenaam bariton-geluid, inzonderheid voor deze partij geëigend, terwijl ook zijne geheele opvatting van dit karakter lof verdient, zij het dan ook dat hier en daar een weinig affectatie doorschemert. Voor de eerste maal zagen wij mej. Weyringer in de rol van Zerline optreden, en zoo men ook al a priori mogt aannemen dat die partij bij uitnemendheid geschikt was voor de stemmiddelen dezer door degelijke muziekale ontwikkeling zoo gunstig bekende coloratuur-zangeres, — de verwachting was gespannen, of het zoo uiterst moeijelijk karakter ook door haar in al zijn naieven eenvoud zou worden weder gegeven. Reeds na de eerste opvoering kon die vraag bijna zonder reserve toestemmend beantwoord worden; het schalksche, eenvoudige landmeisje, dat zich laat verwarren in de strikken van den lagen verleider, werd zoo ongekunsteld en natuurlijk door haar weer gegeven, hare geheele opvatting getuigde evenzeer van ernstige studie als van groote kieschheid, dat wij veilig deze creatie als een nieuwen triomf voor mej. Weyringer mogen noemen. De partij van Elvira werd door mw. Ellinger natuurlijk op onberispelijke wijs gezongen en verschafte ook haar luide toejuichingen, ofschoon hare opvatting eenigermate van de traditionnele afwijkt. De heer Dalle Aste is ook als een zeer goede Leporello bekend; hij verkeerde intusschen, vooral bij de eerste voorstelling, nog onder den indruk eener tijdelijke ongesteldheid, en is niet altijd van chargeren geheel vrij te pleiten. De heeren Schneider en Brassin kweten zich wederom zeer loffelijk van de partijen van Octavio en Masetto. De heer Egli heeft op zelden geëvenaarde wijs de partij van den Steenen Gast voorgedragen, in weêrwil dat het orchest juist niet altijd met de noodige discretie de fameuse begeleiding uitvoerde. Zijn aangenaam, zuiver en vast geluid kwam de groote moeijelijkheden dezer partij glansrijk te boven en maakte een bijna plegtigen indruk.

Ofschoon het koor zich alles behalve onderscheidde door gechevee̊rde en onberispelijke voordragt, werd het indrukwekkend schoone vrijheidskoor bij de eerste voorstelling op het daverend applaus gebisseerd. De heer Starke had bij de tweede voorstelling den dirigeerstok weder kunnen afstaan aan den heer Levi, wiens ongesteldheid geweken was.

De *Fidelio* werd daarna weder opgevoerd, met mej. Weyringer als Marzeline, en de heeren Dalle Aste als Rocco, Brassin als Pizarro, en Egli als Minister. Mej. Weyringer kweet zich ook van deze taak op lofwaardige wijs. Jammer dat de heer Ellinger, vooral in de finale, blijkbaar leed onder eene indispositie, waardoor noch het vele schoone dat ook hij overigens had, noch de meesterlijke wijze waarop mevr. Ellinger weder in de titelrol optrad, konden beletten dat Beethovens onvolprezen meesterstuk thans niet dien onbeschrijfelijk fraaijen indruk achterliet, welke vroegere opvoeringen ten onzent plegen te maken.

Gisteren (maandag) werd voor de eerste maal in dit saizoen Richards Wagner's Lohengrin weder opgevoerd voor een zeer talrijk publiek, waarvan het geduld reeds dadelijk op een harden proef werd gesteld, doordien de voorstelling meer dan een kwartier te laat aanving — waarschijnlijk alleen omdat de orchest-directeur op zich deed wachten — en dan ook eerst ten half twaalf ure eindigde. Mej. Lichtmay trad als Elsa von Brabant op, en toonde in het karakter dier rol uitnemend doorgedrongen te zijn, terwijl haar zang over het geheel een hoogst aangenamen indruk te weeg bragt. Wij wenschen na deze eerste voorstelling intusschen ons oordeel op te schorten en slechts vlugtig den indruk weer te geven, dien het geheel op ons maakte, en dan mogen wij de verklaring niet terughouden, dat het geheel ons tamelijk onbevredigd liet, vooral wanneer wij de herinnering aan het vorige saizoen raadpleegden. De heer Ellinger kon over zijn krachtig orgaan niet altijd met volkomene zekerheid beschikken, hoewel hij zeer gelukkige oogenblikken had; mevr. Ellinger zong hare partij van Ortrud op overschoone wijs, en vooral in het tweede bedrijf maakte hare uitnemende actie en onberispelijke zang zeer grooten indruk. Hoewel de heer Simon als Friedrich von Telramund mede zeer fraaije oogenblikken had, liet zijne actie, vooral in het eerste bedrijf, veel te wenschen over, waardoor hij den toeschouwer zeer koud moest laten. De heer Egli trad als Koning op en kweet zich op hoogst gelukkige wijs van die taak, anders aan den heer Dalle Aste toevertrouwd. Bij eene herhaling — tegen zaturdag reeds aangekondigd — zou het zeer de overweging verdienen of de partij van Heerrufer niet kon worden toevertrouwd aan een krachtiger orgaan. Zonder den tegenwoordigen titularis al te hard te vallen, en zelfs overtuigd dat deze zijn uiterste best deed, mag het niet ontkend worden dat de wapenheraut thans alles behalve eene vriendelijke verschijning was, ja over de geheele voorstelling een treurig licht wierp.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 5 November.

OVERLEDEN: M. J. van Zuilekom, wed. J. H. Krats, 70 j. — J. de Jong, jm., 70 j. — J. Lancee, z., 6 m. — A. J. Tusschenbroek, man van J. M. Sieps, 71 j. — J. Drenth, z., 8 m. — L. M. C. van Leeuwen, d., 2 j. — W. Kemna, man van A. G. Gerdeman, 43 j. — H. de Lange, z., 14 j. — P. Dasberg, z., 3 m. — M. Eliazar, vrouw van N. van Koppelen, 41 j.

BEVALLEN: M. van Koppelen, geb. Eliazar, levenl. z. — M. Basters, geb. van Pelt, levenl. d. — A. Versnel, geb. Schoof, z. — P. de Jongh, geb. van Doorn, z. — H. Banis, geb. Ju, z. — A. Verbeek, geb. Kleingeld, z. — E. H. Moermans, geb. Ooms, d. — A. W. Been, geb. van Veen, d. — J. J. Loos, geb. Siebrands, z. — W. Siebel, geb. van Wouw, d. — H. van Berkel, geb. van Putten, d. — W. Kloos, geb. Scholten, d. — J. E. Timmerman, geb. Waltmans, d.

De Miliciens JACOB DANIELS, behoorende tot de ligting van 1859, en BARTHOLOMEUS VERMEY, behoorende tot de ligting van 1860, worden in hun belang bij deze ernstig aangemaand om zich onverwijld aan te melden ter Gemeente-Secretarie alhier (Afd. Milit. Zaken)

VERKOOPING van HUIZEN en ERVEN,

IN HET NOTARISHUIS TE ROTTERDAM:

Donderdag den 5 *November:*

Een Huis enz., Hoogstraat, 11/315,...	trekg.	*f*	6000.
Een Huis enz., Baan, 3/216,........	„	„	16,600.
Een Huis enz., als voren, 3/212,....	„	„	11,600.
Tien Huisjes enz., Rottekade, A/47,..	„	„	1925.
Een Tuin enz., als voren,...........	„	„	975.
Twee Huizen enz., Crispijnlaan, 15/182	„	„	1300.
Twee Huizen enz., als voren,.......	„	„	1500.
Twee Huizen enz., als voren,.......	„	„	1500.
Twee Huizen enz., als voren,.......	„	„	1525.
Twee Huizen enz., als voren,.......	„	„	1625.
Twee Huizen enz., als voren,.......	„	„	1575.
Twee Huizen enz., als voren,.......	„	„	1575.
Een perceel Open Grond, als voren,..	„	„	200.
Een perceel Open Grond, als voren,..	„	„	200.
Een perceel Open Grond, als voren,..	„	„	250.
Een perceel Open Grond, als voren,..	„	„	275.
Een Huis enz., Heerenstraat, 9/77,...	„	„	3225.

OFFICIELE WISSELKOERSEN.

ROTTERDAM 5 November.

		per		
Londen......	disc. 6 %	£ 1..........	op3/m.	*f* 11.65
			„ 2/m.	„ 11.70
			„ kort	„ 11.80
Parijs........	„ 5 %	fr. 100........	„ 3/m	„ 46.25
			„ 2/m	„ 46.40
			„ kort	„ 46.85
Antwerpen.	„ 5 %	fr. 100........	„ 3/m	„ 46.20
			„ kort	„ 46.70
Hamburg...	„ 5½ %	M. B. 40.......	„ 3/m.	„ 35.02
			„ 2/m.	„ 35.10
			„ kort.	„ 35.45
Bremen......	„ 6 %	Ls. d'or Th. 100.	„ 3/m.	„ 190.—
Berlijn.......	„ 4½ %	Th. 100........	„ 3/m.	„ 173.50
			„ kort.	„ 175.25
St. Petersb..	„ 6 %	Rs. 100........	„ 3/m.	„ 178.—
Frankf. a/M.	„ 5 %	s. w. fl. 100....	„ 3/m.	„ 99.10
			„ kort.	„ 100.10
Augsburg...	„ 4½ %	s. w. fl. 100....	„ 3/m.	„ 99.—
Weenen.....	„ 5 %	o. w. fl. 100....	„ 3/m.	„ 101.—
Triest.........	„ 5 %	o. w. fl. 100....	„ 3/m.	„ 100½.
Venetië......	„ 5 %	o. w. zilver fl. 100	„ 3/m.	„ 112.
Livorno......	„ 6 %	Ls. 100........	„ 2/m.	„ 46.10
Genua........	„ 6 %	Ls. 100........	„ 2/m.	„ 46.10
Napels.......	„ 6 %	Ls. 100........	„ 2/m.	„ 46.10
Lissabon.....	„ 5 %	Crs. 40........	„ 3/m.	„ 41.

Discompto van Wisselbrieven 3½ %, van Promessen 4 %.

AMSTERDAM 5 November.

2 Maanden.			Zigt.		3 Maanden.			Zigt.	
Londen...	11.72½	g	11.82½	p	Madrid....	239	g	—	g
Parijs......	55 11/16	g	56 5/16	p	Cadix......	239	g	—	g
Bordeaux.	55½	g	—	g	Seviliё....	237	g	—	g
idem ½/m.	55⅜	g	—	g	Bilbao.....	237	g	—	g
Hamburg.	35 1/16	g	35 7/16	g	Lissabon..	41¼	g	—	g
Genua....	46	g	—	g	Porto......	41⅜	g	—	g
Livorno...	46	g	—	g	Petersb...	176	g	—	g
Napels.....	46	g	—	g					
6 Weken.			Zigt.		6 Weken.			Zigt.	
Weenen..	101	g	—	g	Frankfort.	99¼	g	—	g
Augsburg	99	g	—	g	Rotterd...	⅛			

Beursberigten.

Amsterdam 5 November.

				l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl....	Werk. Schuld	2½	pCt	62 7/16	62 11/16	62½
„	dito dito	3	„	75 5/16	75⅜	
„	dito dito	4	„	99⅛	99¼	99 3/16
„	O.-I. Leening	4	„			
„	Amort. Synd.	3½	„			
„	Hand. Maats.		„	141¼		
„	Holl. Spw....	4½	„	101¾		
„	Rijn Spw. 2 L.	4½	„			
België,..	Cert. *Rothsch.*	2½	„			
Spanje...	Buitenlands..	3½	„	47⅞		
„	dito	3	„	54	54¼	
„	Binnenlands.	3	„	51¼	51 7/16	
„	Amort. Schuld	......				
„	Bew. v. Coup.	......				
Portugal,	Obligatien...	3	pCt.	47¾	47⅞	47⅞
„	dito 1856/62.	3	„	47½	47 11/16	47 11/16
„	dito 1863....	3	„	47⅝	47⅝	
Rusland,	Ob. *Hope en C.*	5	„	100⅞	101	
„	dito 1828/29..	5	„	100⅜		
„	Cert. 1831/33	5	„			
„	d.° 1840.....	4	„	73⅞		
„	2/3/4e Leen..	4	„			
„	Cert. 5e Serie.	4	„	73¼		
„	d.° 1855, 6e S.	5	„	88 11/16	88 13/16	88¾
„	d.° te Lond.	3	„	56⅛		
„	N. Leen. 1862	5	„	88¼	88 5/16	
„	Inschr. v. Ass.	6	„			
„	Cert. v. dito..	6	„			
„	Spw.-Actien.	5	„	197		
Polen,...	Aand. 1835..		„	158	158¼	158¼
„	Oblig.......	4	„			
Pruissen,	Oblig. 1859..	5	„			
„	Aand. 1854..	3½	„			
Oostenr.,	Ob. *Goll en C.*	5	„			
„	d.° dito	4	„			
„	d.° Met. Oude	5	„	62 5/16	62 11/16	62 11/16
„	d.° Metalliek.	2½	„	31 15/16	32 1/16	32 1/16
„	d.° N. te Ams.	5	„	84⅜	84⅝	84⅜
„	d.° Nat. Met..	5	„	67¼	67 9/16	67 9/16
„	W. Ad. £ 250	4	„	246		
Brazilië,	1824 £ 100...	5	„	97¾		
Equador,	Oblig. 1855..	1	„	14⅛	14¼	
Venez.,..	Obligatien...	2	„	24 3/16	24⅜	24 3/16
„	Uitgestelde..	1	„	12 5/16		
Granada,	Obligatien...	2	„	30¾	30⅞	
„	Gest. Uitgest.		„	9 1/16	9 3/16	
Mexico,..	Obligatien...	3	„	38¼	39⅜	39 1/16
Illinois............		7	„	79½		

Nation. Hypoth.-Bank, 4 pc., 99⅛; Handelm. a cont., 4½ pc., 140⅞, 141⅛, 141; dito Leen., 1858, 4 pc., 100½; Centraalm., 47½; dito Oblig., 126. Rusland, Cert. bij Hope en Co. 1860, 4½ pc., 89⅛, ¼. ½; Hypoth., 4½ pc., 73½. Oostenrijk, Weener Bank-Actien, 3 pc., 812, 813; dito 1860, 5 pc., 503, 504; Fr. Oostenr. Spoorw.-Obl. bij Hope, *f* 122½. Italië, Cert. en Inschr., 6 pc., 66¼, 66½. Brazilië, Geldl. 1839, £ 100, 5 pc., 96⅜; dito 1852/60, 4½ pc., 86⅝; dito 1863, 4½ pc., 85⅝, 85¾. Venezuela, Leen. 1862, uit Conversie, 6 pc., 54¼, 54⅜. Grenada, Gest. Werkel., 14 15/16; dito Hectaren, 90, 92. Mexico, Bewijz. Coup., *f* 10¼, 10¾. Philad. bij Hope en Co., Lr. A, *f* 80, dito Lr. B, 89. Illinois, Spw.-Aand., 80. Galveston. Spw.-Stellen, 8 pc., 25. Vereen. Staten, 5 pc., 65⅞, 66, 66; dito 6 pc., 69¾, 70, 69⅞; dito losb. 1882, 6 pc., 66¾, 67 3/16, 67 3/16. Atlantic (sectie Ohio), 63½. Turkije, Oblig. 6 pc., 47 15/16, 48⅛, 48½. Griekenland, Oblig., 5 pc., 26, 26¼, 26 7/16; dito Coup., 3⅞, 4 1/16.

Beleening 4, Prolongatie 4½, Disconto 3½ pc.

Holl. fondsen openden zeer willig, maar bleven flaauwer, vooral Integralen. De markt in buitenl. was meerendeels zeer levendig; de meeste soliede effecten waren door kooporders deels vast, deels iets beter; onderscheidene malen had er echter teruggang plaats, doch op het laatst bleef de stemming willig, vooral in Oostenr. Speculatiefondsen hebben meest allen weder zeer gevarieerd, en ten slotte hooger dan gisteren genoteerd, nadat ook deze dikwijls neiging tot verdere reactie getoond hadden. De Ned. Bank heeft hare geld-koersen ½ pc. verhoogd, ingaande van morgen af.

Laatste prijzen ten 5 ure: Oostenr., Metall., 5 pc., 62 11/16; dito Nation., 5 pc., 67 9/16. Turken, 6 pc., 48½. Mexico, 3 pc., 39⅛ a 3/16.

Prijzen der Coupons: Metall. *f* 25.10; dito Nat. *f* 28.35; Napels. *f* —; div. Engelsche per £ *f* 11.72½; Engels. Russen *f* 11.77½; Fransche *f* 55⅝; Belgische *f* 55⅞; Pruiss. *f* 34⅞; Spaans. Piasters *f* —; Hamb. Russen *f* 36⅛; Russ. in Z. R. *f* 36¼. Papieren Roeb. —. Pools. in fl. *f* —; dito in Roeb. *f* —.—. Spanje in fr. —. Amerik. Dollars *f* —. Portug. *f* —. Turken *f* 11.75.

Speciekoers. — Gouden Specien per Stuk. N. Dukaten *f* — a *f* —; Oude ger. d.° *f* 5.55 a *f* 5.65; Tien Gulden St. *f* 9.80 a *f* 9.90; d.° Eng. Souver. *f* 11.75 a *f* 11.85; d.° Pist. *f* 9.60 a *f* 9.70; St. van 20 fr. *f* 9.30 a *f* 9.40; Baren Goud en Spec. *f* 10 a *f* 11 pc. a *f* 1442.60 per N. ℔ fijn. — Zilveren Specien per Ned. ℔ fijn. Fijne Drittels *f* —. *f* —; dito Bar. 1000/1000 950, Zilver van 900 a 850, dito, van 800 a 700, dito van 600 a 500, dito van 400 a 300—. *f* 104.20 a *f* 105. — Zilveren Specien per Stuk. Pilar. Piast. *f* 2.55 a *f* 2.60; Fr. Kroonen *f* 2.70 a *f* 2.75; St. van 5 fr. *f* 2.33 a *f* 2.36; Brab. Kroonen *f* 2.65 a *f* 2.70; Pruiss. Daalders *f* 1.73 a *f* 1.77.

Rotterdam 5 November.

				l.k.	h. k.	gebl. k.
Nederl...	O.-I. Gas-M...		*f*	103⅞	104	104
België...	Obl. bij Roths.	4	pCt.	97		
Portugal..	1863 B/S....	3	„	47⅛		
„	Oblig. 1856/62.	3	„	47 5/16	47 7/16	47 5/16
Rusland..	Obl. St. 1855.	5	„	88⅜		
„	Obl. Amst....	4½	„	89¼		
„	Spw.-Aand...		„	196¾	197	196¾
Oostenr...	Obl. in Metall.	2½	„	32		
„	dito dito	5	„	62⅜	62½	62⅜
„	d.° Nationale.	5	„	67 1/16	67 3/16	67 1/16
„	Bank-Actien...	5	„	814		
„	Aand. 1839....		*f*	409	411	
Venez....	Obl........	6	„	58		
Grenada..	Afgest.......	1½	„	9		
Mexico...	Obligatien...	3	„	38½		
„	Cert. Coup.....		*f*	9½	10	9¾
Griekenl..	Obl.........	5	„	26	26½	26
Turkije...	Binnenl.....	6	„	47 13/16	48¼	47⅞
Vereen. St.	losb. 1882..	6	„	67 3/16	67¼	67 3/16
„	dito Oblig...	5	„	65⅜	65½	65⅜
Ohio.....	Atlantic.....	7	„	63½	63⅝	

De beurs verkeerde heden voor alle fondsen in willige stemming, doch bleef ten slotte flaauw, op berigt van verhooging van Bank-disconto te Londen van 5 tot 6 pc.

Het Committé der Effecten-Handelaren,
A. J. DE JONGH, Secretaris.

Laatste prijzen ten drie ure: Ned. O.-I. Gas-Maats., 104, ⅛, ⅛. Port. 1856/62, 3 pc., 47 3/16, ¼, ¼. Oostenr., Metall., 2½ pc., 31⅞, ⅞, ⅞; dito Nation., 5 pc., 67 1/16, ⅛, ⅛. Mexico, 3 pc., 38⅞, ⅞, ⅞. Illin., 7 pc., 79⅛. Turken, 6 pc., 48, 48 1/16, 48 1/16.

Londen 4 November.

3 pc. Cons. cont.	92⅛	a	92⅜	3 pc. Rusland..	57	-	58
5 pc. Brazilië...	99	-	101	5 pc. Sardinië..	89½	-	90½
id. 4½ pc. 1860..	90	-	91	3 pc. Spanje...	54½	-	55
6 pc. Buen.-Ayr.	92	-	94	2 pc. idem.....	48½	-	49
idem Deferred..	39	-	41	idem Passive...	34	-	34½
Equador.......	15¾	-	16¼	id. Com.-B.....	12¾	-	13¼
5 pc. Grieken..	27¾	-	28	6 pc. Turkije...	92	-	93
id. Coupons.....	13	-	13½	6 pc. idem 1858.	69¾	-	70¼
2 pc. N. Gren.	31	-	31½	6 pc. idem 1862.	70¾	-	71¼
id. Afgestemp...	14¾	-	15¼	4 pc. idem geg..	101	-	103
id. Uitgestelde..	8¾	-	9¼	2 pc. Venez...	23¼	-	23¾
Land-Warrants.	—	-	—	1 pc. Deferr....	12	-	13
3 pc. Mexico...	39½	-	39⅞	5 pc. Italië 1861	71½	-	72
4½ pc. Peru....	86½	-	87½	2½ pc. Holland.	64½	-	65
3 pc. idem.....	—	-	—	4 pc. idem.....	100½	-	102
3 pc. Port. 1853	49½	-	50	Wissel Amst. krt.	11.17½	a	17½
5 pc. Rusland..	93	-	94	idem 3 m......	11.19½	a	19¾
4½ pc. idem....	90	-	91	idem Rott. 3 m..	11.19½	a	19¾

Eng. fondsen iets williger; buitenl. merkelijk lager.

Parijs 4 November.

Frankrijk 3 pc. a cont. 67, 67.20; dito op ultimo 67.20, 67.30; dito 4½ pc. a cont. 95.25; dito op ult. —; Fr. Bank-Actien 3360; Crediet Mobil. 1103.75, 1115; Noord. Spw. 986.25, 987.50; Fr. Oostenr. Spoorw. 411.25, 413.75; Russ. Spoorw. 416.25. Italië 5 pc. 73.20. Spanje 2 pc. 48⅛; dito Binnenl. 3 pc. 51½; dito Buitenl. 3 pc. —; dito Nieuwe 53½; dito Passive —.

Bij de lager afgekomene Engelsche koersen sloten binnenlandsche fondsen iets lager.

Handelsberigten.

Rotterdam 5 November.

Tabak. De heden alhier gehouden veilingen zijn afgeloopen als volgt: 8510 p. Java, waarvan 1122 p., hoofdm. MGB, van 35 tot 150 c., dooreen 105 c.; 1754 p., hoofdm. BJDL, van 20 tot 101 c., dooreen 48 c.; 1288 p., hoofdm. TANL, van 21½ tot 122½ c., dooreen 55¼ c.; 981 p., hoofdm. LS, van 27½ tot 113 c., dooreen 69⅝ c.; 373 p., hoofdm. MK, van 19 tot 44 c., dooreen 29⅞ c.; 301 p., hoofdm. TM/N, van 21 tot 40½ c., dooreen 27 c.; 23 p., hoofdm. G, a 30 c.; 1631 p., hoofdm. GG, van 21½ tot 91 c., dooreen 53 c.; 638 p., hoofdm. LC, van 20 tot 80 c., dooreen 44½ c.; 399 p., hoofdm. BD/HR, van 21 tot 39 c., dooreen 30⅔ c.; 1070 p., hoofdm. CHdB, van 15 tot 48½ c., dooreen 29⅝ c.; 467 cer. Domingo, van 26 tot 69 c. **Alles verkocht**

Nog werden verkocht van de Havana Tabak, welke gisteren bij inschrijving aan de markt was, 37, 37 en 37 cer.

Schiedam 5 November.

Moutwijn per Ned. Vat zonder Fust *f* 10.25.
Jenever „ „ „ „ „ „ 15.75.
Amst. Proef „ „ „ „ „ „ 17.—.
Zonder de belasting.
Spoeling per Ketel .... „ 1.30.

Delft 5 November.

Boter. Heden zijn de prijzen geweest *f* 54 a *f* 68; ter markt zijn verkocht 32/4, 562/8 en 65/16.

Dordrecht 5 November.

Granen, Zaden enz. Niettegenstaande onze markt van Jar. en N. Zeeuws., Vl. en Overm. Tarwe schraal voorzien was, bestond voor dezelve tot 20 c. lager wederom weinig kooplust; Zomer-Tarwe niet aangevoerd. Jar. Zeeuws., Vl. en Overm. *f* 8.40 a 8.80, Nieuwe dito *f* 8.30 a 8.80, blaauwe en afwijk. *f* 7.20 a 8. Rogge. Jar. en N. Zeeuws., Vl. en Overm. traag en 10 c. lager afgegeven; Jar. Zeeuws., Vl. en Overm. *f* 6.40 a 6.70, N. dito *f* 5.60 a 6.40. Gerst. Zeeuws., Flakk. en Overm. Winter door schaarschte 10 c. duurder betaald, Zomer dito vond ook goede vraag; Zeeuws., Flakk. en Overm. Winter *f* 4.30 a 5.80, Zomer dito *f* 4.50 a 5.50. Spelt weinig ter veil: de aanzijnde partijtjes Overm. golden *f* 3.10 tot 2.50 naar deugd. Haver. Inl. Voeder en dikke werd tot vorige prijzen genomen; Zeeuws. en Inl. Voeder *f* 2.40 a 3, dikke dito *f* 3.20 a 3.80. Boekweit vond

---

Weerkundige Waarnemingen op 5 November 1863. — 8 uur v. m.

NAMEN der PLAATSEN.	BAROMETER te Maastricht en verschil.	WIND. rigting.	WIND. kracht.	TEMPERATUUR.	TOESTAND DER Lucht.	TOESTAND DER Zee.
	Millim.			*Celsius.*		
Hartlepool......	+ 1. 5	W.N.W.	—	+ 6. 7	donker.	slecht water.
Groningen......	— 2. 7	W.Z.W.	1	+ 7. 7	—	—
Helder.........	— 2. 0	W.N.W.	12	+ 10. 4	—	—
Yarmouth......	—	N.W.	—	—	bewolkt.	—
Vlissingen......	— 0. 6	N.O.t.N.	1	+ 10. 4	—	—
Maastricht......	763. 3	W.Z.W.	3	+ 12. 4	—	—
Portsmouth.....	+ 4. 9	W.	—	+ 12. 8	betrokken.	hoog.
Plymouth.......	+ 1. 2	W.	friss. bries.	+ 13. 9	dampig.	ruw.
Havre..........	+ 6. 6	W.	25	+ 12. 0	betrokken.	„
Parijs..........	+ 4. 7	W.Z.W.	15	+ 12. 2	„	—
Brest..........	+ 6. 6	W.Z.W.	25	+ 12. 6	„	hol.

Alzoo grootste verschil in Nederland M 2. 7 G; generaal idem Hv en B 9. 3 G.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. (Omloop.)
5 nov. Niets gepasseerd.

Hellevoet *Aangek.*
5 nov. *Sarah*, Hawkins, Liverpool
Sara (st.), Londen
Zephyr (st.), d.°
Volunteer (st.), Leith
Vertrokken.
Earl of Auckland (st.), Londen
Blenheim (st.), Harwich
(W. N. W.)

Brielle (WZW.) *Vertr.*
5 nov. *Waterloo* (s), Londen
Norfolk (st.), Goole
Amicitia (st.), Bergen

Texel (W.) *Aangek.*
4 nov. *John Clarke*, Gunn, Galatz
Happy Return, Watson, Londen n. Rotterdam (als bijlegg., met verlies van zeilen)
Ringleader, Clark, Liverpool n. Dordt (als bijlegger)
Beatitude, Halladay, Sunderland
Twenthe (st.), Hull
5 *Lion* (st.), Londen
Vertrokken.
4 *Nora* (st.), Londen
Magnet (st.), d.°
5 *Alert* (st.), Hull

Vlissingen *Aangek.*
3 nov. *Theresa B.*, Brosovich, Monte-Video
Osip, Descovich, Odessa

—o—

Kanagawa *Aangek.*
29 aug. *Maria Catharina*, Kluit, Amsterdam

Hong Kong *Aangek.*
18 sept. *Zanzibar*, Maack, Rotterdam

Shanghai *Aangek.*
4 sept. *Gouv. v. Swieten*, Fagg, Hakodadi
14 *Japan Packet*, v. d. Brink, Nagasaki
Vertrokken.
4 *Catharina Wilhelmina*, Kluin, Hong Kong
10 *Martha Theresia*, Visser, Nagasaki
11 *Wilhelmina*. v. d. Kerkhoff, Newchwang
Uit zee terug.
8 *Arlequin*, Singer, bestemd n. Newchwang

Singapore *Vertr.*
24 sept. *Jacoba*, Schaap, Batavia

Saigon *Aangekomen*
12 sept. *Maria Adolfina*, Blom, Glasgow
Ortelius, Groote, d.°
Maria Catharina, de Bos, d.°

Buenos-Ayres *Vertr.*
24 spt. *Drie Gezusters*, Pott, v. Emmen, Engeland
In lading.
25 *Gepbiena Helena*, de Vries, Antwerpen
Marnix, Wassenaar, Holland

Zante *Aangekomen*
23 oct. *Cornelia Berendina*, Pott, Triëst

Triëst *Aangekomen*
31 oct. *de Hunze*, Mulder, Newcastle

Livorno *Aangekomen*
28 oct. *Elsina Jantina*, Dijk, Venetië

Marseille *Aangek.*
2 nov. *Cycloop* (s), Miedema, Amsterdam

Bilbao *Aangekomen*
27 oct. *Gesina*, Eckhoff, Rotterdam

Bordeaux *Aangek.*
1 nov. *Zeeploeg*, Siegers, Borga (l. v. Texel)
Vertrokken.
1 *Tobina*, Wortelboer, Antwerpen

Paimboeuf *Aangek.*
31 oct. *Noordster*, Stevens, Stettin

Belfast *Vertrokken*
1 nov. *Twee Broeders*, Prins, Whitehaven

Queenstown *Vertr.*
3 nov. *Bertha Hendrika*, Stuit, Portrush

Liverpool *In lad.*
3 nov. *IJstroom*, Hansen, Amsterdam

Cardiff *Aangekomen*
2 nov. *Alida Elisabeth*, Potjewijd, Belfast

Penarth (reede van) *Aangekomen.*
3 nov. *Jezelina*, de Jonge, Cork

Poole *Binneng.*
3 nov. *Gebr. Smit*, Smit, Amst. n. Marseille

Bij de **Singels** *Aangek.*
2 nov. *Jenny*, de Lang, Amst. n. Suriname
Zeester, Zoetelief, dito n. Curaçao

Deal *Aangekomen*
4 nov. *Australië*, Lucas, Amst. n. Batavia

Bij **Deal** *Aangekomen*
.. *Johan Cornelis*, Groenewoudt, Amst. n. Nantes

Londen *Uitgeklaard*
3 nov. *Dieverdina A. Pot*, Top, Newcastle en Groningen
4 *Jane*, Goodworth, Rott.
Verwisseling, Scholtens, avontuur
In lading.
Aikia, Dijk, Hamburg

Harwich *Binneng.*
3 nov. *Drie Broeders*, Kaspersma, Londen n. Workum

Yarmouth *Binneng.*
2 nov. *Allegro*, Rockett, Rouaan n. Schiedam

Lowestoffe *Binneng.*
3 nov. *Adm. Cator* (st.), Rott. n. Hartlepool (om kolen in te nemen)

Sunderland *Aang.*
2 nov. *Zewebar* (?), Hase, Rotterdam

Newcastle *In lading*
2 nov. *Guurtje en Maria*, Flens, Onrust
Gezina Jantina, Alberts, Groningen
Fenna, Coerkamp, Amst
Enjetta, Boswijk, dito
Jacobus, Koning, Gothenburg
Elsje, Tap, Napels

Granton *Binneng.*
3 nov. *Phoenix*, Jackson, Wick n. Rotterdam (met verlies v. stuurman)

Antwerpen *Aangek.*
4 nov. *Kosmopoliet*, Brandt, Buenos-Ayres

Hamburg *Aangek.*
4 nov. *de Elve* (s), Haijen, terug uit de Noordzee

Cuxhaven *Aangek.*
3 nov. *Johanna*, Hubert, Laguayra
Vertrokken.
3 *Goudvisch*, Douwes, Grimsby

Kroonstad *Vertr.*
29 oct. *Aalborg*, Bekker qq., Amoor
Cornelia Wilhelmina, Hoeksma, Amsterdam
Gratitude, Kolk, Leith
Tjallinga Aurelia, Ligthart, Kopenh.
Alida Sinnige, Dik, Elseneur
Geesina, Mulder, dito
30 *Jansjen*, Meijer, Hull

Stockholm *Aang.*
29 oct. *Jan Hero*, Naatje, Londen

Marstrand *Binneng.*
30 oct. *Vier Gebroeders*, Balkema, Cuxhaven n. Gothenburg

Kopenhagen *Zeilkl.*
2 nov. *Luctor & Emergo*, Kuipers, de Oostzee
Gepasseerd.
2 *Anna*, Biss, Libau naar Schiedam
Aangekomen.
4 *Médéa* (st.), Koningsb. n. Amsterdam

Korsoer *Vertrokken*
31 oct. *Sophia*, Mahler, Holland

Holbeck *Uitgekl.*
28/30 oct. *Familien*, Nielsen, Holland

Holtenau *Gepass.*
30 oct. *Jantina Roelfina*, Broekema, Koningsb. naar Bremen
Anna Tedora, Kuipers, Dantzig n. dito
Pietronella, de Vries, Koningsb. n. Harling.
2 nov. *Jansina*, Buisman, Stolpmunde n. Amst.
Battruida Battruida, Kladder, dito n. dito

—o—

Rotterdam 5 nov. Volgens telegram van het Nieuwe Diep, zijn uit de lading van het bij Kijkduin gestrande schip *Amsterdam*, kapitein Wehdemeijer, van Tjilatjap naar Amsterdam (zie ons vorig N.°), 27 kisten thee beschadigd geborgen; de verdere lossing wordt met gevaar ondernomen; het schip is vol water en gebroken; de koffij spoelt reeds aan strand; wat gelost kan worden zal doornat zijn.

Brouwershaven 5 nov. In den afgeloopen nacht, ten 11½ ure, is op den Oostergestrand de Eng. visscherschuit *Independance*, kapit. John Burton, van Londen. De equipage, bestaande uit 7 man, is heden middag ten 4 ure met hare sloep gevonden bij de uiterton van dit zeegat, door kapit. Mellema, voerende de sleepboot *Rotterdam II*, aan boord genomen en circa ten 5 ure hier behouden aan wal gebragt. Wind W., hard.

Amsterdam 5 nov. Kapit. R. A. Hazewinkel, voerende het stoomschip *Willem I*, van Hamburg, heden morgen alhier aangekomen, rapporteert dat hij maandag den 2 dezer, ten 6 ure 's morgens van Cuxhaven is vertrokken, en na hevigen storm te hebben doorgestaan, reeds dien nacht voor het Vlie was, en den daarop volgenden ochtend ten 8 ure ter reede van Vlie ten anker is gekomen, alwaar hij, door het niet uitkomen der klaarmakers, tot dingsdag avond ten 5 ure is moeten blijven liggen, en de reis niet voor den volgenden dag (woensdag) heeft kunnen voortzetten. Ook het stoomschip *Amsterdam*, n. Hamburg bestemd, lag van af den 2 dezer onuitgeklaard op de reede.

— Opmerkelijk is het, dat de alhier te huis behoorende schepen *Maria Catharina*, *Ortelius* en *Maria Adolfina*, die, na eene reis van 111 dagen, ter zelfder oogenblik het anker lieten vallen voor Anjer, den 12 september, zijnde 16 dagen later, weder gelijktijdig op de rivier van Saigon aankwamen.

Ameland 31 oct. De Hannov. kof *Antina Maria*, kapit. Sinning, van Rotterdam n. Heppens, is alhier op de kust gestrand, doch het volk gered.

Bremerhaven 3 nov. Het gestrande Nederl. schip *Alida Gesina*, k. de Jonge, van Groningen n. Bremen (zie ons vorig N.°), zit even onder de Jungfernbaake bij de derde ton. De mast en het achterschip komen boven water. Men is bezig zoo veel mogelijk te bergen.

Marstrand 30 oct. De schoener *Expresse*, kpt. Jönsson, van Amsterdam met stukgoederen naar Carlshamn, is met schade alhier binnengeloopen om te repareren.

Wyburg 3 nov. Het Nederl. schip *Hendrika Catharina*, kapit. Mooi, van St. Petersburg met lijnzaad naar Amsterdam, is te Kroserort (?) gestrand en zal met de lading totaal weg zijn; het volk is gered.

Londen 4 nov. De *Bruiser* (st.), kapit. Fife, van Rotterdam alhier gearriveerd, heeft eene onstuimige reis gehad; 300 stuks vee zijn over boord gespoeld.

Margate 4 nov. Het schip *Amazon* (1790 ton) van Londen n. New-York, is in den afgeloopen nacht bij Noord-Voorland in brand geraakt en totaal vernield.

Portmadoc 3 nov. Den 31 oct. is in dezen omtrek aangespoeld een naambord, waarop met ingesneden vergulde letters: *Presto*.

Portinllaen 3 nov. Na een stormigen nacht werden heden morgen drie partijen wrakhout te Borthwen, W. Z. W. van deze plaats, gevonden, zoodat men vermoedt dat drie schepen gestrand zijn. Door de geborgen papieren zou een daarvan de Amsterdamsche bark *Jan Hendrik*, kapit. H. de Jong (?), zijn, en een ander de brik *Arion*, van Bremen. Verscheidene koopmanschappen zijn aangespoeld, alsmede eene scheepsboot.

Liverpool 4 nov. De brik *Arion*, kapit. Rohde, van hier naar St. Thomas, is in den nacht van 2 dezer bij Portinllaen Point gestrand en verbrijzeld. Van de bemanning niets bekend. (*Zie onder Portinllaen.*)

Hong Kong 24 sept. Het schip *Parana*, kapit. Johnson, den 2 dezer met cassia enz. van hier naar Falmouth om order vertrokken, is tusschen het eiland Ladrone en Kooloon door zeeroovers genomen en verbrand, terwijl de geheele equipage zou zijn omgebragt.

—o—

Gepraaid:

28 sept., op 7° 30′ ZB. en 29° WL., *Westkapelle*, Crucq, van Zierikzee naar Batavia.

1 oct., op 8° NB. en 23° WL., *Zeenimph*, Schipper, v. Triëst n. Fernambuck.

19 oct., op 47° 24′ NB. en 14° 17′ WL., eene Ned. brik, toonende Amst. collegievlag met n.° 438 (*Luitenant-Admiraal Tjerk Hiddes*, kapit. O. S. Parma, v. Amst. n. Suriname).

—o—

Rotterdam *Uitgekl.*
4 nov. *Kingaloch*, Blowey, Newcastle
Jane, Mackie, Aberdeen
Fenna Hendrika, Duit, Dantzig

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 6 nov.: 1ste getijde 11 ure 33 min.; 2de get. 11 ure 57 min.

Arnhem. Waterhoogte 5 nov. 1.37 el (gew. 20 d.)

Keulen. Rijnhoogte 5 nov. 8 voet 3 d. Rijnl. (gewassen 8 d.)

De Minister van Marine heeft ter kennis van belanghebbenden gebragt, dat de Peacock- of belboei van het Noord-Pampus, Goereesche zeegat, is weggeslagen; zullende dezelve zoo spoedig mogelijk vervangen worden door eene zwarte buikton van de 5de soort.

Dezelfde Minister heeft bekend gemaakt, dat het klokbakenschip, bij de Schouwenbank, door stormweder van zijne ankerplaats is weggeslagen en in zee is drijvende gezien; zoodat het, tot nadere aankondiging, niet meer als merk te gebruiken is; een ander klokbakenschip zal zoo spoedig doenlijk geplaatst worden.

Cargalijsten.

Rotterdam.

HULL, Swallow, Hutton. — 580 boss. IJzer, E. S. de Jonge.

LEITH, Volunteer, Cairns. — 200 ton Gietijzer, E. S. de Jonge.

Amsterdam.

BASSEIN, George West, Snow. — 22,750 b. Rijst, J. C. H. Wurfbain.

weinig vraag; alleen verkocht Peel per 2100 Ned. ℔ tot *f* 185, Jar. Fransche tot *f* 170 aangeboden. Paardenboonen vonden minder kooplust en moesten de aangevoerde Zeeuws. en Overm. tot 20 c. lager, van *f* 6 tot *f* 5.40 volgens kwal., afgegeven worden. Duivenboonen vonden weinig kooplust en zijn van *f* 6.60 tot *f* 7 verhandeld. Witteboonen. Zeeuws. en Vl. door kleinen aanvoer van *f* 9 tot 7.80 betaald. Bruineboonen vonden minder kooplust en moesten de aangevoerde Zeeuws. en Vl. tot iets lager prijs, van *f* 8.50 tot 7.50, verkocht worden. Blaauwe Erwten waren uit Zeeland en Flakkée wederom weinig ter markt en golden *f* 7.20 tot 6.60 naar deugd. Witte Erwten hebben voor de mesting vorigen prijs *f* 7 opgebragt.

Koolzaad slap en £ 2 lager, als Zeeuwsch en Overmaasch van £ 62 tot 60 naar kwaliteit. Holsteins. Rubsen werden tot £ 61 afgegeven. Op 9 vat was hetzelve in deze maand tot £ 66 en December tot £ 66½ te bekomen. Lijnzaad *f* 5 lager, 113 ℔ mooi Dantziger tot *f* 385 verkocht. Inl. Zaai-Lijnzaad was tot vorige prijzen als 1ste soort van *f* 4.60 tot 4.50 en 2de soort van *f* 4.30 tot 4.10 per 31¼ koppen wel te verkoopen. Kanariezaad steeds weinig aangevoerd en vorige prijzen *f* 9.50 tot 8.50 waren wel te bedingen. Hennepzaad prijshoudend, mooi Inlandsch werd tot *f* 225 verhandeld. Raapolie traag; vlieg. *f* 37½, 1 Dec. *f* 37½ en 1 Mei *f* 37½ te bekomen. Lijnolie merkelijk lager afgegeven; vlieg. tot *f* 40 afgegeven. Raapkoeken door weinig vraag tot lager prijs aangeboden. Lijnkoeken als noteren te koopen. Harde Raapkoeken *f* 66, 70; idem Lijnkoeken *f* 95, 100, en Zachte idem *f* 130, 140, per 1040 stuks.

Amsterdam 5 November.

Koffij. Afgedaan 307 b. Java, per Generaal de Stuers, en 224 b., per Provincie Drenthe, tot diverse prijzen.

Rogge. Heden verkocht op levering Mei *f* 171 a 172.

Ter beurze aangeslagen de volgende telegram uit Liverpool van heden:

Katoen. Zeer stille markt, doordien de Bankdisconto tot 6 % was gestegen. Afgedaan 4000 b.

Londen 2 November.

Men noteert de volgende **Kolenvrachten:**

	Van Newcastle per Keel.		Van Wallis per Ton.	
naar Suez	£ 55	à —	—	à —
" Aden	" 35	" —	33/	" —
" Kaap de Goede Hoop	" 28	" 30	26/6	" —
" Mauritius	" 20	" —	21/	" 20/
" Kurrachee	" 28	" 30	30/	" 31/
" Bombay	" 24	" —	22/	" —
" Point de Galle	" 23	" 24	20/	" 21/
" Madras	" 27.10/	" —	24/	" —
" Calcutta	" 22	" 23	20/	" 21/
" Singapore	" 25	" 26	25/	" 25/6
" Hong-Kong	" 45	" —	42/6	" —
" Shanghai	" 52	" 53	47/6	" 50/
" King George Sound	" 30	" —	—	" —
" Adelaide	" 35	" —	—	" —
" Rio-Janeiro	" 30	" —	28/	" —
" Buenos-Ayres	" 32	" —	32/6	" —
" Monte-Video	" 27	" 28	30/	" —
" Havana	" 18	" —	13/	" —

Londen 4 November.

Suiker stil ten gevolge van het ongegronde berigt dat de Bank het disconto op nieuw zou verhoogen; Porto Rico is 6 d. lager. Van W.-I. werden 272 v. tot vorige prijzen afgedaan; 500 z. half greinig Maurit. bedongen 40/ a 41/; 800 z. Penang 38/6 a 39/6; Geraff. zeer stil. Melassen Antigua 19/. **Koffij.** Plant. Ceylon vaster, laag middl. en middl. dof blaauw 79/ a 81/, laag middling en middling grijsachtig 76/ a 79/6, laag middling en middl. bruinachtig 76/ a 78/. **Rijst** stil. **Vruchten** iets lager. **Jute** willig, prijzen zijn 15/ a 30/ hooger dan ll. Woensdag, zijnde sedert 50,000 a 60,000 b. verk. **Katoen** op nieuw iets lager. **Lijnzaad.** Calcutta 66/. Raap- Ferozepore 54/6. **IJzer.** Schotsch Giet- stil 61/6, 3/m. 62/4½. **Teer**, goede Zweeds. 22/ a 22/5. **Oliën.** Lijn- flaauw 42/6, Raap- flaauw tot vorige prijzen, Palm- en Cocos- als voren, Terpentijn flaauw 68/, Petroleum 1/11. **Rum** £ 17.10/ a 18. **Talk** flaauw, oude 42/6, nieuwe 43/3, tot Dec. 43/, Dec. 44/, Voorjaar 44/6, Maart 45/ koopers.

Granen met redelijken aanvoer van buitenlandsche artikelen. In den stand der prijzen is weinig verandering op te geven. De aanvoer bedroeg eergisteren en gisteren Tarwe 6720 q., Gerst 6160 q., Haver 3600 q., Meel 540 z. en 10,440 v.

Liverpool 3 November.

Suiker met levendige vraag tot 3 a 6 d. hoogere prijzen; Manilla gekl. 24 a 25/, ongekl. 19/. **Rijst** stil; Bengal 8/6 a 8/9, Ballam 8/6. **Hennep.** Manilla good roping £ 31.10. **Lijnzaad.** Bombay 68/3 a 68/6. **Zwavel.** Goede 2a £ 7 a 7.2.6, 3a £ 6.12.6. **Petroleum** 1/11 a 2/. **Talk.** Z.-Amerik. 42/ a 43/.

Antwerpen 4 November.

Huiden. Gedr. B.-A. Ossen- 55½ c.; gez. Urug. Koe- 23 a 28½ c. **Petroleum** flaauw, loco fr. 68 a 72. **Rijst.** Necranzie ongep. *f* 6½ a ¼.

Havre 2 November.

Katoen. Verkoopen heden 750 b. tot ca. vorige prijzen. Gedurende de maand October werden 80,300 b. afgedaan. De notering is heden voor bas New-Orleans fr. 52 en voor bon ord. Tinnevelly fr. 22 hooger dan op 1 October. **Koffij** stil; de prijs van Haiti is fr. 2 lager dan op 1 October. **Suiker** hooger; Antilles n.° 4 fr. 57½ cons., Havana n.° 12 fr. 38 a 39 entr. **Indigo.** De goede soorten zijn 15 a 22 c. boven de laatste taxatie te noteren. **Potasch.** 1a Amerik. fr. 39. **Talk.** New-York fr. 52½. **Wol.** La Plata vette fr. 1.87½ a 2.40. **Koper** willig; Minnesota fr. 290 a 265. **Campechehout.** Haiti van de Kaap fr. 6.12½.

Hamburg 4 November.

Koffij. Verkocht zeilende om te verzeilen 2400 b. Ceara per Ceres. **Raapolie** per Nov. flaauw, 24 mb. 14 sch. a 24.12, per Mei vast 25.2. De **Graanmarkt** verkeert in eenigzins betere stemming.

Rio-Janeiro 8 October.

Marktberigt van J. POSNO.

Koffij. Sedert mijn laatste berigt van 23 passato hebben de houders hunne vraagprijzen verlaagd en koopers zijn weder in de markt. Van 23 tot 30 September werden 86,900 b. afgedaan tot eene verlaging van 200 reis op onze laatste noteringen; daar de voorraad dien ten gevolge afnam ging de prijs 100 reis vooruit, later op de gunstige berigten uit Europa werden nog 29,000 b. afgedaan; dien ten gevolge zijn de prijzen zeer vast, niettegenstaande de groote aanvoer die in de afgeloopen 14 dagen 90,000 b. bedroegen. De voorraad is heden 119,000 b. groot en de notering 100 r. lager dan op 27 passato. Verkoopen 115,900 b., waarvan 46,150 b. voor het Kanaal en Noordelijk Europa. Men noteert: per partij voor het Kanaal 6800 a 7000 r., voor Noordelijk Europa 7300 a 7400 r., en per kwaliteit Washed 7500 a 8300 r., superior 7200 a 7300 r., 1ste good 6900 a 7100 r., 1ste ord. 6700 a 6800 r., 2de good 6400 a 6500 r. De naburige markten zijn goed voorzien en verwachtte men hier daarvan toevoer, zoodat eene verdere verlaging niet onmogelijk is. Uitgevoerd werden 89,811 b., waarvan 27,407 b. naar het Kanaal.

INVOER-ARTIKELEN. **Jenever.** Holl. 5600 r. per groene kelder. **Kaas.** Holl. 1800 a 2000 r. per stuk. **Bougies** 500 a 510 r. per pak. **Zout** 560 a 600. **Steenkolen.** Cardif of Newcastle 13500 a 16000 r. **Smeedkolen** 15000 a 16000 r. **Vrachten** iets hooger; Kanaal en Midd. Zee 45/ a 50/, Hamburg 40/, Vereenigde Staten 30/ a 40/, Londen a Liverpool 30/. **Wissel** op Londen 27¼ a ⅜, Partijs 345 a 348, Hamburg 650 r.

Buenos-Ayres 25 September.

UITVOER-ARTIKELEN. Sedert ons laatste berigt van 11 dezer is er weinig verandering in den stand onzer markt op te merken en gaat er algemeen slechts weinig om met uitzondering van: **Huiden.** Gedroogde, die ten gevolge der gunstige berigten uit Europa hooger in prijs zijn vooral in de puike soorten. Men noteert heden voor Noordelijk Europa ½ Ossen- en ½ Koe- 40½ r., de omzettingen bedroegen 73,500 st. en de voorraad heden 68,000 st. van alle soorten. Gez. De Saladeros werken niet meer, het getal der door hen gedurende dit saizoen geslagte stuks Vee bedroeg 273,700. Men noteert Mataderos Ossen- 36 a 36½, Koe- 28 r. Paarden- gez. met goede vraag 13¼ r. **Talk** zonder voorraad. **Wol.** Vette, de sortering is slecht, de prijzen echter vast. Men noteert Metis n.° 1 85 a 88 $, 2a 73 a 80 $, 3a 68 a 72 $. gemengde partijen 58 a 65 r., Creoolsch en Mestizone 45 a 60 r. Lams- 60 a 70 r. **Schapenvellen** hooger; Merinos 65 a 75 $. Metis n.° 1 55 a 65 $, 2a 50 a 55 $. Lams- 14 a 17 r. **Horens.** Ossen- 720 $. Koe- 300 $. **Beenderen en Beenzwart** 12 Pat.

INVOER-ARTIKELEN voortdurend stil. **Suiker** met kleinen voorraad vast in prijs; Belgische 16 a 16¼ r. **Jenever.** Holl. aangeboden tot 51 a 57 $ per doz. kelder en 40 Pat per 128 gall in pijpen. **Kaas.** Holl. met vraag 24 $. **Vensterglas** 120 $. **Steenkolen.** Cardiff 13 Pat. andere soorten P. 11 a 10. **Vrachten** onveranderd. **Wissel** op Londen 67/ a 66/6; Parijs fr. 84 a 83½.

Bombay 12 October.

Sedert ons berigt van 26 September ontvangen wij de Europesche mail tot 17 en telegrammen tot 25 September. Geld is schaarsch en de Bank heeft het disconto op 7 a 9 pc. verhoogd. **Katoen** hooger; na ontvangst der telegram met berigten tot 17 pass. werd voor Dhollerah r. 540 a 570 betaald. Daar het weder gunstig wordt begint er meerdere toevoer te komen; van Dhollerah en Bhownuggar wordt vrij veel aangevoerd; de andere soorten blijven waarschijnlijk schaarsch tot Maart en April. De vooruitzigten voor het aanstaande gewas zijn, zoo wat kwaliteit als hoeveelheid betreft, zeer gunstig. Men noteert heden Broach r. 565 a 567, Dhollerah r. 565 a 570, Bhownugger r. 565 a 570, Oomrawattee r. 530 a 535. Sawg. Dharwar r. 635 a 637, Comptah r. 545 a 547. **Wol** met goede vraag; Ferozepore r. 155 a 165, Khovassan r. 150 a 160, Chupree r. 115 a 120, Marwar r. 140 a 170. **Oliezaden** zonder vraag; Raapzaad r. 6.10; Lijnzaad nom. r. 7 a 7.2. **Koffij** stil; Malabar r. 10.14, Moka r. 12.8 a 13. **Salpeter.** Mooltan r. 12 a 13, Scinde r. 7.8 a 8.8. **Cocosolie** met veel vraag. **Steenkolen** r. 17 a 18. **Zilver** in baren r. 106.6½. **Vrachten** hooger; naar Liverpool Katoen £ 3.2.6 a 4, Zaden £ 2; naar Londen Katoen £ 3.5/ a 3.7.6, Zaden £ 2.10/. **Wissel** op Londen 6/m. zigt 2/1 13/16 a 2/1⅛ d.; Parijs nominaal.

Advertentiën.

Getrouwd:

H. H. VAN DAM
en
J. G. VAN HOBOKEN.

Rotterdam
4 November 1863.

Heden overleed, in den ouderdom van ruim 79 jaar, onze geliefde Moeder en Behuwdmoeder Vrouwe JOHANNA HELENA DRIEBEEK, Weduwe van den Heer PETRUS MATTHIAS VAN KERCKHOFF.

Rotterdam Uit aller naam,
27 October 1863. C. A. VAN KERCKHOFF.

Uit hoofde van Betrekkingen buiten 's Lands niet vroeger geplaatst.

Heden overleed, in den ouderdom van ruim 74 jaren, onze hartelijk geliefde Moeder, Behuwd- en Grootmoeder ANNA MARIA TIMMERMANS, Weduwe van den Edel Achtbaren Heer JACOB VAN WANING.

Berkel Uit aller naam,
31 October 1863. W. VAN WANING.

Algemeene en bijzondere kennisgeving.

Op den 4 November beviel mijne geliefde Echtgenoote *CATHARINA KELLER* ontijdig van eene DOCHTER, die ons evenwel heden weder ontnomen werd.

Oud-Beijerland H. W. A. VERHOEFF,
5 November 1863. *V. D. M.*

MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.

Eerste Leesvergadering

bij het Departement *Rotterdam* der **Maatschappij tot Nut van 't Algemeen**, op WOENSDAG den 11 November 1863, des avonds ten 7½ ure precies, in het Gebouw des Departements.

Spreker de Heer **G. J. ELLIOT BOSWELL**, van *'s Gravenhage.*

In naam van het Bestuur,
G. VAN REYN,
Lid en Secretaris.

ROTTERDAMSCH LEESKABINET.

Op Donderdag den 5 en Vrijdag den 6 November e. k. 's morgens van 9½ tot 12 ure, zal de HOOFD-COMMISSIE in het Beneden-Locaal der Vereeniging op het Westnieuwland Zitting houden, om de

Obligatiën der Leening

groot *f* 100,000 uit te geven, tegen inwisseling der **voorloopige Kwitantiën.**

Namens de Hoofd-Commissie,
M. MEES, *Voorzitter.*
HENDRIK MULLER Szn., *Secretaris.*

Nederlandsch-Indische GAS-MAATSCHAPPIJ.

De DIRECTIE maakt bekend, dat de **opening** der op Maandag e. k. in te leveren Inschrijvings-Billetten, **niet** zal plaats hebben op Dingsdag den 10 November, maar op ***Maandag den 9 November***, des namiddags ten 4¼ ure, waarbij HH. Inschrijvers worden verzocht tegenwoordig te zijn.

Namens de Directie,
Mr. J. VAN STOLK Cz.

Hulponderwijzer.

De COMMISSIE VAN BESTUUR over de Openbare Scholen voor meer uitgebreid Lager Onderwijs te *Rotterdam* verlangt TEN SPOEDIGSTE op eene harer Scholen een **HULPONDERWIJZER**, bevoegd tot het geven van Onderwijs in de **Fransche Taal.** Men vervoege zich in Persoon of met *vrachtvrije* Brieven bij den Heer Dr. A. DE JAGER, Hoofdonderwijzer, in den Oppert alhier.

Namens de Commissie voornoemd,
L. J. H. PHILIPS, *Secretaris.*

***Rotterdam*, November 1863.**

EN VENTE:

à **Bruxelles**, chez **A. DECQ**, 9, rue de la Madeleine; chez **MUQUARDT**, place Royale, et chez **HAENEN**, 8, rue des Paroissiens;
à **Paris**, chez **GUILLAUMIN**, 14, rue Richelieu;
à **Leipzig**, chez **MUQUARDT**,
et chez les principaux libraires de la Belgique:

LES INSTITUTIONS REPRÉSENTATIVES EN AUTRICHE,

par P. DE HAULLEVILLE, un vol. in-12. Prix: *fr.* 2.50.

SOMMAIRE: I. Introduction. — II. Résumé de l'histoire constitutionnelle de la monarchie autrichienne jusqu'au XVIIIe siècle. — III. La Pragmatique sanction. — Patente du 1er Août 1804 créant le titre d'empereur d'Autriche. — Règnes des empereurs François II et Ferdinand Ier. — IV. Révolution de 1848. — Ministère Schwarzenberg-Bach. — Evénements de 1859. — V. Conseil de l'Empire renforcé. — Diplôme du 20 Octobre 1860. — Des divers partis constitutionnels. — VI. Constitution du 26 Février 1861. — VII. Les Nationalités dans l'Empire et en Hongrie. — État de la question hongroise.

CONSIDÉRATIONS ÉCONOMIQUES ET FINANCIÈRES,

SUR LES RESSOURCES DE L'EMPIRE D'AUTRICHE.

in-8. Prix: *fr.* 1.

SOMMAIRE: Introduction: Objet de ce travail; plan — § 1. Des valeurs foncières comme objets du crédit international. — § 2. Les ressources actuelles et l'avenir agricole et industriel de l'Autriche. — § 3. Des prêts hypothécaires effectués en Autriche. — A. Leurs avantages considérables, spécialement au point de vue de l'intérêt. — B. Leur complète sécurité. — 1. Sécurité *légale.* — 1. Vérification facile du droit de propriété immobilière. — 2. Perfection de la législation hypothécaire. — 3. Garanties nombreuses et faveurs accordées aux prêts hypothécaires sur fidéicommis. — 4. La législation hypothécaire autrichienne est en vigueur en Hongrie, où elle est très-populaire. — II. Sécurité *réelle* quant aux moyens d'expertiser la valeur vénale des immeubles. — III. Sécurité *monétaire*, dont jouissent les prêteurs étrangers. — IV. Sécurité *économique:* des prêts hypothécaires effectués en Autriche, à cause de la plus-value qu'acquièrent chaque jour les propriétés immobilières. — V. Sécurité *conventionnelle:* l'assurance appliquée aux créances hypothécaires. C. Avantages inhérents aux prêts hypothécaires effectués en florins d'Autriche, au point de vue de l'amélioration probable du cours du change. — Conclusion.

STOOMBOOTVAART
OP
SCHOTLAND,
voor **PASSAGIERS** en **GOEDEREN.**
Naar LEITH,

het Stoomschip **VOLUNTEER**, Kapitein JOHN CAIRNS, vertrekt **Zaturdag 7 November**, des morgens vroeg.

Adres bij G. LEVINGSTON & ZOON en J. A. HOUWENS, Agenten te Rotterdam, en bij DONALD R. MACGREGOR, Agent te Leith.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN
ROTTERDAM en BERGEN,
via HULL.

De Stoomboot **ANNA**, Kapit. J. B. ALTONA, zal van hier naar **BERGEN** (*via Hull*) vertrekken DONDERDAG 12 November, des morgens vroeg.

Adres bij de Agenten *D. BURGER & ZOON.*

STOOMBOOTVAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM en HULL.
Voor Passagiers en Goederen.

De Rader-Stoomboot **SEA GULL**, Kapitein J. LEETHAM, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL **aanstaanden Zaturdag.**

Adres bij *J. B. CROL & Co.*

Oud-Carthagena's
BERGPLANTEN-OLIE.

Het hoofd is het sierlijkste deel van 's menschen ligchaam, doch dit is vooral waar, wanneer het van sierlijk, glanzig en welig wassend Haar voorzien is.

Gelukkig hij, die zich daarin mag verheugen; doch neen, niet zij alleen, ook die welke van genoemd sieraad minder goed voorzien zijn, verheugen zich daarin, want het middel is gevonden, om het Haar te doen aanwassen, om het uitvallen er van tegen te gaan en om het voor vroegtijdige grijsheid te vrijwaren. Dit middel werd door een natuuronderzoeker ontdekt op de bergen van Oud-Carthagena. Onder de planten namelijk, die daar wassen, vond hij er een waarvan de kracht, op de doelmatigste wijze daaruit getrokken, een allerheilrijksten invloed uitoefent op het Hoofdhaar; men behoeft slechts de Olie, die uit genoemde plant bereid wordt, op de wijze van pomade aan te wenden, waartoe eenige druppels daags voldoende zijn. Het fleschje van 60 Cents kan dus een geruimen tijd in anders toch noodige kosten voorzien. Te bekomen aan het Hoofd-Depôt bij

A. BREETVELT Az.,
Delft, Groote Markt, naast de Waag,
die deze Olie verkrijgbaar heeft gesteld:

Te Rotterdam uitsluitend bij J. H. Keller, Weste Wagenstraat; A. Reynardt, Hoogstraat, bij het Oostplein, en verder te

Helmond, W. van Asten.	Heerlen, Wed. Weijerhorst.
Bergen op Zoom, M. Smeur.	Roermond, J. J. Romen.
's Bosch, Mej. v. Ravestein Donkers.	Maastricht, M. Janssen Meys
	Gennep, W. F. G. Noman.
Klundert, L. J. Loozen.	Arnhem, F. A. Stroetman.
Schijndel, Wed. Knikknie.	Tiel, W. F. Stierhout.
Breda, M. Janssen Soomers.	Wageningen, F. Dierkes.
Assen, H. P. A. v. Gorcum.	Brummen, Mej. Spaen.
Meppel, J. H. v. Lingen.	Winterswijk, Mej. Hofman.
Hoogeveen, K. J. Kooiman.	Zutphen, H. van Eck.
Blokzijl, E. Bing Jr.	Harderwijk, Wed. Fischer.
Leeuwarden, S. P. Postma, Breedstraat.	Veendam, B. Vroom & Co.
	Groningen, Feldbrugge & Co
Franeker, J. L. Tombroek.	Delfzijl, F. A. Hoff.
Harlingen, E. B. Winkeler.	O. Pekel A, J. T. Feldbrugge
Bolsward, C. Stockman.	Loppersum, S. Tuuk.
Gorredijk, S. G. Zwart.	Appingedam, T. R. v. Dam.
Wolvega, C. A. Faber.	Noordbr., W. B. Thedinga.
Venlo, C. G. Vöcke.	

Openbare Verkooping
te SCHIEDAM,

op HEDEN den 6 November 1863, des namiddags ten *één ure*, binnen de Koopmansbeurs, van:

Circa 89 Lasten ROGGE,

meerder of minder door Zeewater beschadigd, aangebragt van **Petersburg** met het Schip *Gebroeders*, Kapit. *E. H. Loodijzen;* thans liggende in Ligters.

Nader onderrigt bij de Heeren JOHs. DE KUYPER & ZOON te Rotterdam, en bij Makelaar J. BAKKER, te Schiedam.

Nieuwe Uitgave.
ZELFBEWARING

een **geneeskundig Volkshandboek**, over de genezing der Zenuwenverslapping van het Ligchaam als een gevolg van geheime gewoonten of buitensporigheden, die de verrigtingen, waartoe de manbaarheid den mensch in staat stelt, vóór den tijd uitputten, alle hoop op nakomelingschap vernietigen en het huwelijksgeluk in gevaar brengen, door de vervulling te beletten van de verbindtenissen, die een der voornaamste grondslagen van het leven zijn; — door Dr. LA'MERT, N.° 37, Bedford Square te Londen, Lid van het Heelkundig Genootschap in Engeland, enz. Hij is dagelijks ten zijnen huize te consulteren. Wie niet bij hem kunnen komen worden met goed gevolg door middel van briefwisseling behandeld, en de Geneesmiddelen worden in het geheim en op veilige wijze naar alle deelen der wereld verzonden.

De ZELFBEWARING (*La Préservation Personelle*) versierd met zeer veel afbeeldingen en voorbeelden, is verkrijgbaar bij de Boekhandelaars H. T. HENDRIKSEN, Hoogstraat, *Rotterdam;* H. A. MEIJER, N. Z. Voorburgwal, over de Molsteeg, te *Amsterdam.* De Nederlandsche vertaling voor 70 Cents, en *franco* per post 85 Cents; de Fransche uitgave voor 50 Cents, *franco* per post 60 Cents. Op *franco* aanvrage wordt het Werkje door het geheele Rijk verzonden.

NB. Men gelieve opmerkzaam te zijn, dat de éénige uitgave van dit Werkje, onder toezigt en met toestemming van den Schrijver Doctor SAMUEL LA'MERT gedrukt, die is, verschenen bij H. A. MEIJER.

SCHOUWBURG.

VRIJDAG 6 NOVEMBER 1863:

Het Lied van den Muziekant,

Tooneelspel met Zang in 3 Afdeelingen en 5 Bedrijven, naar het Hoogduitsch.

Gevolgd door: **De Beschaafde Huisknecht** of **De Mislukte Beproevingen**, Blijspel met Zang in 2 Bedrijven, naar het Hoogduitsch.

*Aanvang ten **half acht** ure.*

ZATURDAG 7 NOVEMBER 1863:

LOHENGRIN, Romantische Oper in 3 Acten. Musik von *Richard Wagner.*
Aanvang ten 7½ ure.

THEATRE FRASCATI.
LES BOUFFES ROTTERDAMMOIS.

HEDEN, VRIJDAG 6 NOVEMBER:

SCHNEIDER IM FRAK, komische Quodlibet, door Frl. BRAUN, Frau PEERS, H. KRAELY; FREISCHUTZ, Scène und Duet door Frl. DORIS, BRAUN; WIE MAN LANDLUFT GENIESST, Vaudeville in 1 Act; CONCIERGE ET PORTIÈRE, Saynette Bouffe en 1 Acte; FRAU DIRECTORIN UND FRAU INSPECTORIN, Duet von A. SCHAEFFER. Fransche en Duitsche COMIQUE SCÈNES, ARIA'S, DUETTEN.

Entrée vrij. **Aanvang 7½ ure.**

WM. KOSTER, *Directeur.*

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amst.: 7.25, 10.25, 1.55, 3.30, 7.40.
" " alleen naar 's Hage: 5.45 's morgens, 10.2 's avonds.
" " naar Schiedam op de werkdagen: 12 's middags.
" Amst. naar Rott.: 8.30, 11.20, 2.10, 4.30, 7.30.
" 's Hage " " 8.30, 10.35, 1.25, 4.25, 6.40, 7.50, 9.40.
Aank. te Rott.: 9.15, 11.20, 2.10, 5.5, 7.25, 8.35, 10.25.

Vertrek van ***Rijn-Spoorweg.***

Rotterd.: 6.55, 9.50, 12.25, 2.10 (werkd.), 5.55, 9.15.
Amst.: 7.25, 10.25, 12.30, 4.30 (werkd.), 6.35, 9,10.
Arnh. n. Utr.: 6.30, 9.37, 11.55, 1.— (werkd.), 5.55.
Utr. n. Rott.: 6.10, 8.40, 11.40, 1.15, 5.35, (werkd.), 7.50.
Gouda n. Rott.: 7.30, 9.20, 12.44, 1.53, 6.27 (werkd.), 8.40.
Aank. te Rott.: 8.15, 9.55, 1.15, 2.15, 7.05 (werkd.), 9.20.

Centraal-Spoorweg.

Van Utrecht n. Hattem 8.55, 1.45, 8.05.
Van Hattem n. Utrecht 5.10, 10.05, 4.23.

Staatsspoorwegen.

Van Tilburg naar Breda 8.30, 11.40, 4.30.
" Breda naar Tilburg 10.15, 3.—, 8.55.
" Leeuwarden n. Harlingen 6.30, 12.—, 4.—
" Harlingen n. Leeuwarden 8.15, 2.30, 5.15.

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Antwerpen naar Rotterdam en Breda: 7.50 's morgens, 12.20 's middags en 5.50 's namiddags (de laatste alleen tot Moerdijk en Breda).
" Rotterdam naar Antwerpen en Breda: 10.30 's morgens, 3.10 's namiddags.
" Breda naar Antwerpen en Rotterdam: 6.45 's morgens, 12.40 's middags en 5.35 's namiddags.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

VAN

VRIJDAG 6 November 1863, N.º 265.

PROVINCIALE STATEN

VAN

ZUID-HOLLAND.

Zitting van Donderdag 5 November.

In deze zitting heeft de Voorzitter medegedeeld, dat van den heer P. F. Hubrecht berigt is ontvangen, houdende mededeeling van zijn verlangen om, wegens treurige omstandigheden, verschoond te mogen worden van het lidmaatschap der commissie, in wier handen was gesteld het ontwerp van wijziging in het reglement op de wegen en voetpaden in Zuid-Holland. — Op voorstel van den Voorzitter is besloten hierin te berusten, en is voorts door hem, als daartoe door de Vergadering gemagtigd, ter aanvulling der in de commissie ontstane open plaats, benoemd de heer Hein. Op grond hoofdzakelijk dat, naar het zich liet verwachten, nog verschillende wijzigingen door leden in de openbare vergadering zouden kunnen voorgesteld worden op evengemeld ontwerp gewijzigd reglement, is door den heer Slingeland het voorstel gedaan om die leden, welke nadere wijzigingen mogten verlangen, uit te noodigen, die door tusschenkomst van Gedeputeerde Staten aan de commissie mede te deelen. — Dit voorstel, hetwelk genoegzaam ondersteund is en waarover door geen der leden het woord gevraagd is, is zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Voorts is door den Voorzitter medegedeeld, dat hij van zijnen ambtgenoot in Noord-Holland ontvangen heeft eene missive, houdende berigt dat het gezamenlijk door de Staten in beide provincien te behandelen ontwerp, tot opheffing der ambachten in Rijnland, voor zooveel de Staten van Noord-Holland betreft, is gesteld in handen eener commissie, bestaande uit de heeren van Tets, Roeloffs Valk, Teding van Berkhout, s' Jacob en van der Burgh, en dat aan Z. M. de vereischte magtiging zal worden aangevraagd, bedoeld bij art. 97 der provinciale wet.

Nog zijn ingekomen de rapporten der commissien, in wier handen waren gesteld: *a*, het ontwerp tot wijziging van het reglement voor den polder Bloemendaal, en *b*, dat tot regeling van gemeenschappelijke belangen in de gemeente Zevenhuizen. — Die rapporten, niet afwijkende van de adviezen van Gedeputeerde Staten, zijn aan de orde van behandeling gesteld na de reeds aan de orde gestelde onderwerpen.

Van de heeren van Rijckevorsel en anderen is een adres ingekomen, tot wijziging van het reglement op de uitoefening der jagt in deze provincie. — Is besloten deze zaak te behandelen na afloop der reeds aan de orde gestelde punten.

De beraadslaging geopend zijnde over de missive van Gedeputeerde Staten, houdende een voorstel betrekkelijk het te verleenen provinciaal subsidie aan de gemeente Zevenhuizen tot het stichten eener school aldaar, is na langdurige beraadslagingen met 43 tegen 21 stemmen aangenomen een voorstel van den heer Keyzer, om deze zaak alsnog aan te houden, en inmiddels aan de gemeente Zevenhuizen een verderen termijn te vergunnen, ten einde een nader plan aan Z. M. voor te leggen tot daarstelling eener school op kleinere schaal.

Door den Voorzitter is aan de Vergadering mededeeling gedaan van een voorstel van eenige leden der Staten, strekkende om aan den heer J. P. Huys, eervol ontslagen hoofdcommies ter provinciale griffie, als blijk van erkentelijkheid voor de trouwe vervulling zijner betrekking gedurende 47 jaren, eene gratificatie voor eens te verleenen van *f* 1000. — Dit voorstel zal worden behandeld na afloop der reeds aan de orde gestelde onderwerpen.

Na eenige woordenwisseling wordt zonder stemming *aangenomen* het voorstel van Gedeputeerde Staten, omtrent de wijziging van de begrooting van enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven voor 1863, ter gedeeltelijke bestrijding van het aandeel der provincie in de kosten der werken aan den Zuider-Lingedijk en der voortgezette beberming van den Diefdijk.

Ook wordt zonder beraadslaging *aangenomen* het voorstel van Gedeputeerde Staten tot af- en overschrijving op de provinciale begrooting voor 1863, ter voorziening in de kosten van buitengewone werken aan de dammen op Goedereede.

Aan de orde was thans de missive van Gedeputeerde Staten, omtrent de adressen van den Raad der gemeente Zegwaard en van het bestuur van den Zoetermeerschen Meerpolder, om subsidien in de kosten voor verbetering van de Bleiswijksche en Molenwegen, alsmede van den Middelweg en de Meerlaan. — Op voorstel van den heer Molenaar werd echter besloten het verzoek van den Gemeenteraad van Zegwaard voorloopig in ernstige overweging te nemen, en om inmiddels Gedeputeerde Staten uit te noodigen om het verzoek alsnog aan te houden en er niet op te disponeren, maar door hunne tusschenkomst andermaal een onderzoek over het bedrag der kosten en der bijdragen bij de Gemeenteraden van Zoetermeer en Stompwijk te bewerkstelligen, en den uitslag in de eerstvolgende Zomerzitting aan deze Vergadering mede te deelen, ten einde daarna te kunnen worden beslist.

Zonder beraadslaging wordt, overeenkomstig het voorstel van Gedeputeerde Staten, op de adressen van het polderbestuur van Heenvliet en van C. Kwak c. s., houdende bezwaren tegen de vereeniging van den Grondpolder met den polder Nieuwenhoorn, besloten dat er geen termen zijn om wijziging te brengen in de reglementen voor de polders Heenvliet en Nieuwenhoorn.

De beraadslagingen werden hierop geopend over het rapport der commissie, omtrent het voorstel van de heeren Hoogendijk, Willemstijn en Singels, betreffende de plaatsing van een vuurlicht nabij den Banjaard. — De meerderheid der commissie stelt voor aan dit voorstel voor alsnog geen gevolg te geven. — Dit voorstel wordt zeer breedvoerig door den heer Hoogendijk bestreden, op wiens voorstel besloten werd de behandeling dezer zaak tot de Zomervergadering uit te stellen.

De zitting is hierop gescheiden tot morgen ochtend 11 ure.

STAATSBEGROOTING

voor het dienstjaar 1864.

UITTREKSEL

UIT DE

MEMORIEN VAN BEANTWOORDING.

Algemeene Beschouwingen.

§ 1. In sommige afdeelingen, zegt het Verslag, werd het Regeringsbeleid van het tegenwoordig Kabinet in meer algemeenen zin besproken, terwijl sommige leden daarbij het gevoelen ontwikkelden, dat het Bewind geenszins in alle opzigten aan opgewekte verwachtingen voldeed, noch aan het liberale beginsel 't welk het in zijne vaan voert. Er wordt gesproken van neiging tot centralisatie, vooral zich openbarende bij het Departement van Binnenlandsche Zaken. Er wordt geklaagd over de wijze waarop de wet soms door de Regering uitgelegd en die wetsuitlegging opgedrongen werd, waardoor krenking zoude plaats hebben der zelfstandigheid van gemeenten en andere ligchamen. Er wordt te kennen gegeven, dat zelfs de Grondwet door het Ministerie niet altijd in haren geest werd toegepast. Maar de feiten, waarop deze drieledige beschuldiging rust, worden niet vermeld, zoodat het voor de Regering onmogelijk is op afdoende wijze hierop te antwoorden, zonder nadere aanwijzing van hetgeen wordt bedoeld. Alleen voor de in de laatste plaats genoemde beschuldiging beriep men zich op het besluit van den Minister van Kolonien tot regeling der suikercultuur op Java. Hierop is echter in het Verslag zelf door verscheidene andere leden reeds voldoende geantwoord.

De homogeneïteit van het Ministerie liet te wenschen over. En men herinnerde daarbij aan eene aanschrijving van den Minister van Oorlog betrekkelijk het gebruik der vrije drukpers door officieren en aan het thans weder voorgedragen cijfer der begrooting van Oorlog. Daar echter in het Verslag het voornemen wordt te kennen gegeven om op deze en andere punten bij de behandeling van de afzonderlijke hoofdstukken terug te komen, schijnt de behandeling dezer punten ook hier te kunnen achterwege blijven.

§ 2. Bij de klagt van enkele leden over de onvolledigheid der Memorie van Toelichting tot de onderscheidene hoofdstukken der begrooting heeft men, naar het schijnt, te veel uit het oog verloren, dat bij elk hoofdstuk geleverd wordt een uitgewerkte en toelichtende staat, waarin alle mogelijke licht verspreid wordt over de onderdeelen der begrooting. En mogt men nu omtrent sommige punten nog meer opheldering verlangen, de Regering zal steeds bereid gevonden worden die, zoo volledig mogelijk, te geven.

§ 3. Het doet den Minister van Finantien leed, dat een aanmerkelijk aantal leden zich zeer te leur gesteld toont over hetgeen hij in zijne redevoering, bij de indiening der Staatsbegrooting gehouden, heeft medegedeeld over zijne voornemens op het gebied der belasting-wetgeving, terwijl verscheidenen zelfs moesten erkennen, dat hun vertrouwen op het Regeringsbeleid van dien Minister zeer was geschokt.

Deze ongunstige meening is blijkbaar haren oorsprong verschuldigd aan eene onjuiste opvatting der strekking van de bedoelde redevoering, zoo als dan ook te regt door andere leden wordt ingezien. En de Minister vleit zich dus, dat men van die meening zal terugkomen, als men achtereenvolgens de ontwerpen bekomt, waarvan hij in zijne rede gewaagt en waarmede reeds het grootste deel van zijn programma is uitgevoerd. Alleen door eene zoodanige wijze van handelen — en hij is dit met andere leden der Kamer eens — wordt het mogelijk iets wezenlijks tot stand te brengen.

Dat de opheffing van den accijns op de brandstoffen met 1 april de deur zou sluiten om iets wezenlijks voor de algeheele opheffing der gemeente-accijnsen te doen, is, zonder nadere toelichting, niet duidelijk. Die opheffing moet vooral bevorderd worden door de personele belasting en de daarmede in verband staande wijzigingen in de gemeentewet. De ontwerpen van wet, hierop betrekkelijk, zullen spoedig worden ingediend. Men zal dan kunnen nagaan, in hoe verre de afschaffing van plaatselijke accijnsen daarvan het gevolg kan zijn. Overigens zullen de veranderingen, die in het ontwerp van wet op de personele belasting worden aangebragt, naar de Minister zich vleit, te gemoet komen aan vele bezwaren, die daartegen zijn in het midden gebragt.

Nog in een ander opzigt heeft de laatste redevoering van den Minister aanleiding gegeven tot verkeerde gevolgtrekkingen. Men meende namelijk, dat die redevoering zelve het bewijs medebragt, dat men zeer behoedzaam moet zijn om aan het belastingstelsel te raken, zonder dat men het geheel der voorgestelde hervorming kunne overzien. En men wees daarbij op het geldelijk verlies, door de schatkist te lijden ten gevolge der nieuwe zegel- en registratiewetten, een verlies, dat voor een deel moet gevonden worden uit eene verhooging van den suiker-accijns, waaromtrent nog werd onderhandeld met vreemde Mogendheden en waarover deze het nog niet eens waren.

Deze opvatting is niet de ware. De internationale onderhandelingen, die worden gevoerd, beoogen eene geheele hervorming van onze suikerwetgeving, terwijl het ontwerp, dat aan het oordeel van den Raad van State is onderworpen en dus eerlang bij de Kamer kan inkomen, de grondslagen onzer suikerwetgeving onaangeroerd laat en enkel eene verhooging van de opbrengst bedoelt. In het geldelijk verlies, als een gevolg der herziening van de zegel- en registratiewetten, kan dus onmiddellijk worden voorzien, te meer omdat de nieuwe wetgeving op de bieren in verband met de afschaffing van den accijns op de azijnen almede bij den Raad van State wordt onderzocht. Zelfs al mogt de Kamer verlangen de nieuwe zegelwet spoedig tot stand te brengen, ten einde die nog vóór 1 januarij 1865 te zien in werking treden, de Minister is bereid daartoe mede te werken, terwijl, uit een finantieel oogpunt, daartegen geenerlei bezwaar bestaat, omdat de aequivalenten te gelijker tijd kunnen tot stand komen.

§ 4. Een deel der leden schijnt geneigd met den Minister van Finantien aan te nemen, dat in deze begrooting, over het algemeen, een streven naar bezuiniging heerscht, terwijl andere leden, hoewel erkennende dat hier en daar zucht tot bezuiniging merkbaar was, de zaak echter uit een minder gunstig oogpunt beschouwden.

Van die zijde wordt in de eerste plaats opgemerkt, dat de Minister, bij zijne vergelijking der begrootingen van 1863 en 1864, was uitgegaan van eene willekeurige classificering der uitgaven in gewone en buitengewone. De Minister meent echter te moeten wijzen op de omstandigheid, dat, op twee uitzonderingen na, voor 1863 en 1864 dezelfde uitgaven als buitengewoon zijn aangemerkt; zoodat de vergelijking volkomen juist is. De twee hier bedoelde uitzonderingen betreffen ruim 5 millioen voor buitengewone amortisatie en 1 millioen voor den waterweg van Rotterdam naar zee. Den eersten post zal men ongetwijfeld wel niet als eene gewone Staatsuitgave aanmerken, en ook de uitgaven voor den Rotterdamschen waterweg schijnen niet als zoodanig te kunnen gelden. Brengt men die onder onze gewone Staatsuitgaven en meet men daarnaar af onze meerdere of mindere afhankelijkheid van de koloniale baten, dan moet men nog verder gaan en ook de gelden voor de spoorwegen daaronder begrijpen. En dan zou, alleen daarvoor, de afhankelijkheid over 1864 met $5\frac{1}{2}$ millioen zijn toegenomen. Daarom gaat het niet aan, om dergelijke uitgaven onder de uitgaven voor onze gewone Staatsdienst te begrijpen. Ze hebben, meer dan eenige andere, een buitengewoon karakter. Het zijn productieve uitgaven, die niet zouden kunnen worden nagelaten, ook al gaf Oost-Indië ons zijn millioenen niet. Indien het mogelijk ware eene volkomen juiste definitie te geven van hetgeen men onder buitengewone uitgaven te verstaan hebbe, dan zou de Minister zich wel kunnen vereenigen met de definitie daarvan gegeven in het Voorloopig Verslag, namelijk dat het zijn uitgaven, die slechts eens voorkomen, mits daaraan worden toegevoegd de woorden: onverschillig of die uitgaven al dan niet over meerdere jaren worden verdeeld. De verdeeling eener uitgave over meerdere jaren verandert toch het karakter dier uitgaven niet.

Van dezelfde zijde heeft men zich op nieuw verklaard tegen de aftrekking van den post van 2 a 3 millioen voor subsidien aan de West-Indische kolonien. Even als het vorig jaar, blijft de Minister van gevoelen, dat die aftrekking allezins juist is, als men de begrootingen van verschillende jaren vergelijkt en de uitgaven onzer gewone Staatsdienst bespreekt. Vroeger, toen de koloniale kas die subsidien betaalde, liet men ze buiten rekening; thans, nu ze op ons budget gebragt zijn en gerestitueerd worden uit de Indische baten, zouden ze moeten in aanmerking komen. Te regt zegt het Verslag, dat de aard der uitgave niet verandert, omdat men die vroeger regtstreeks uit de Oost-Indische baten betaald heeft. Maar men wil ze nu juist van aard doen veranderen, nu ze op onze Staatsbegrooting staat uitgetrokken.

Daarenboven verlieze men niet uit het oog, dat die 2 a 3 millioen niet enkel zijn subsidien aan de West-Indiën, maar in het algemeen zoodanige uitgaven, die vroeger uit de koloniale kas werden betaald en nu, als hier voldaan wordende, op onze Staatsbegrooting worden gebragt.

In de tweede plaats merkt men op, dat de vergelijking tusschen de oorspronkelijk geraamde uitgaven voor 1863 met die voor 1864 ook daarom van minder beteekenis is en met opzigt tot het vraagstuk van evenwigt geene zekerheid geeft, omdat men niet weet, in hoe ver de thans voorgedragen begrooting door suppletoire credieten zal worden verhoogd. Men wijst er op, dat over 1863 van de gelegenheid tot aanvulling der begrooting ruimschoots is gebruik gemaakt, en meent voorts uit de Memorien van Toelichting der begrooting voor 1864 te kunnen afleiden, dat dit over dat jaar niet minder het geval zal zijn.

Te ontkennen is het niet, dat in den loop van een dienstjaar nieuwe behoeften kunnen ontstaan, die suppletoire begrootingen noodzakelijk maken. En wanneer dus, in 1864, de gevallen zich voordeden als waarop het Voorloopig Verslag doelt, dan zou de Regering zich verpligt rekenen, de noodige voorstellen aan de Kamer te doen. Maar daarom toch schijnt eene vergelijking van twee primitieve ramingen de eenig mogelijke en ook de eenig juiste weg, dien men ten deze kan inslaan; juister althans, dan wanneer men bij voorbeeld de primitieve begrooting voor 1864 ging vergelijken met hetgeen voor 1863, zoowel primitief als suppletoir, is vastgesteld. En wat nu betreft het evenwigt, waaraan men op die wijze minder beteekenis toekent, zoo schijnt daaromtrent tweeërlei te kunnen worden aangemerkt. Vooreerst dat de suppletoire begrootingen ruimschoots worden gedekt door hetgeen de inkomsten meer opbrengen dan de raming, zoodat het evenwigt altijd nog gunstiger is dan bij de raming berekend wordt; en in de tweede plaats dat, wil men den toestand van het evenwigt met volkomen juistheid kennen, men dat dan alleen zou moeten opmaken uit de afgesloten Staatsrekeningen, zoodat, naar dit stelsel, alle berekeningen en vergelijkingen van begrootingen overtollig zouden zijn.

Ten slotte behelst deze paragraaf nog een tweetal becijferingen. In de eerste wordt berekend, dat over het jaar 1855, volgens de Staatsrekening, slechts 11 millioen uit de koloniale fondsen is noodig geweest, terwijl men, naar de Staatsbegrootingen voor 1863 en 1864, daarvoor 16 en 15 millioen noodig acht. Hieruit schijnt nu te moeten worden afgeleid, dat wij met betrekking tot het evenwigt sedert 1855 niet zijn voor- maar achteruitgegaan. Maar nu valt hierbij op te merken: 1º, dat het niet aangaat Staatsrekeningen met Staatsbegrootingen te vergelijken, omdat dat ongelijksoortige grootheden zijn; en 2º, dat — om nu alleen bij 1864 te blijven — daarbij niet buiten aanmerking gelaten zijn de uitgaven voor den Rotterdamschen waterweg en de sommen, die vroeger uit de Oost-Indische kas werden betaald, maar thans op onze begrooting voorkomen en uit de koloniale fondsen worden gerestitueerd. Op de gronden, hierboven aangegeven, blijft de Minister dit echter noodzakelijk achten, als er sprake is van onze gewone Staatsuitgaven.

De tweede becijfering is mede niet van eenige willekeurigheid vrij te pleiten; al zegt men zich daarbij meer te plaatsen op het standpunt, door den Minister van Finantien in zijne redevoering ingenomen. Volgens die becijfering komt men tot de slotsom, dat de gewone uitgaven voor 1864 ruim één millioen of althans 7 ton hooger zijn dan die voor 1863. Om tot dat millioen te komen, laat men voor 1863 weg de som, waarmede het budget van Marine verminderd was met het oog op de pantserwet. Het vorig jaar wilde men zelfs de gansche pantseruitgave als eene gewone uitgave bij het budget van Marine in aanmerking brengen. Thans is het juist anders. Thans mag zelfs de invloed, dien de pantserwet op het budget gehad heeft, niet in aanmerking komen. Dit is echter onvermijdelijk, als men met juistheid de behoeften van twee jaren met elkander vergelijken wil. Het verschil van 7 ton tusschen de uitgaven voor 1863 en 1864 schijnt men te hebben verkregen door bij het hooger bedrag van *f* 23,252, dat de Minister heeft aangewezen, te voegen de som van *f* 668,000, die het rentecijfer ten gevolge der amortisatie over 1864 minder bedraagt.

De Minister ontkent volstrekt niet dat, zonder de zoo krachtig voortgezette amortisatie, de begrooting voor 1864 belangrijk hooger zou zijn dan die voor 1863. Hij heeft dat ook niet verzwegen, maar integendeel in zijne redevoering duidelijk doen uitkomen. Hij beriep zich daarbij niet op vorige jaren, waarin steeds volmaakt hetzelfde en soms nog wel in grootere mate heeft plaats gehad. Maar hij heeft vermeend te moeten wijzen op de oorzaken, waardoor die verhooging is te weeg gebragt, oorzaken die in het Verslag niet worden genoemd, maar die echter — wil men billijk zijn — niet buiten aanmerking blijven mogen, als men het verminderd rentebedrag als de eenige oorzaak van de niet verhoogde Staatsbegrooting op den voorgrond stelt. Die oorzaken nu zijn de volgende. De wet voegde, bij suppletoire begrooting, aan het budget van 1863 toe eene som van *f* 214,833.33 voor de Groninger kanalen enz. Gelijke som moest op de primitieve begrooting voor 1864 worden uitgetrokken. Bij eene vergelijking van de beide jaren had die som òf buiten aanmerking moeten blijven, òf ook aan het primitieve budget voor 1863 worden toegevoegd. De wet regelde het middelbaar onderwijs, en eene som van *f* 174,000 moest daarvoor op de Staatsbegrooting voor 1864 worden uitgetrokken. De wet verordende dat voor de uitvoering van het tractaat omtrent de Maasaftappingen in 1864 *f* 150,000 moest worden aangewend. De droogmaking der plassen nabij Rotterdam vordert eene uitgaaf van *f* 288,000, eigenlijk slechts een renteloos voorschot, dat na de droogmaking grootendeels weêr in de schatkist terugkeert. Terwijl eindelijk voor eene betere regeling der tractementen van de visiteurs *f* 126,000 meer heeft moeten worden in uitgaaf gebragt, waartegen echter *f* 145,000 aan leges in de schatkist vloeijen. Deze vijf posten bedragen te zamen *f* 952,833.33. Daartegenover staat het verminderd rentebedrag. En nu meent de Minister te moeten herhalen, wat hij in zijne meermalen aangehaalde redevoering te kennen gaf: „Met het oog op dit een en ander houde ik mij overtuigd dat, als de Staatsbegrooting voor 1864 met naauwkeurigheid zal zijn onderzocht, daarin een streven naar bezuiniging niet zal kunnen worden miskend." De Minister is nog van die meening, al mogten ook sommigen van hem blijven verschillen in zijne opvatting van het bestaande evenwigt tusschen de gewone ontvangsten en de gewone uitgaven.

§ 5. Volgens het Verslag zag men strijd tusschen de zucht van den Minister van Finantien om de beschikbare gelden, zooveel als slechts eenigzins mogelijk is, tot schulddelging te besteden, en het uittrekken op de Staatsbegrooting van $15\frac{1}{2}$ in plaats van 10 millioen voor den aanleg van spoorwegen, en meende men voorts uit de Memorie van Toelichting op hoofdstuk VII *A* te kunnen afleiden, dat de Minister van Finantien, oorspronkelijk gestemd tegen dat verhoogde cijfer van $15\frac{1}{2}$ millioen, te veel had toegegeven aan den aandrang van zijnen ambtgenoot van Binnenlandsche Zaken om buitengewoon groote sommen aan openbare werken te besteden, waardoor de berekeningen, waarop de tegenwoordige begrooting oorspronkelijk steunde, haren grondslag zouden hebben gemist.

Noch de eene, noch de andere opvatting is juist. De eerste niet, omdat zoowel het algemeen als het Staatsbelang meer gebaat worden door eene spoedige voltooijing der Staatsspoorwegen, dan wanneer die voltooijing zou worden vertraagd om eenige millioenen meer te kunnen besteden tot het amortiseren van schuld. De amortisatie kan dan toch later des te krachtiger worden opgevat. De tweede niet, omdat op de zoo even genoemde gronden, de Minister van Finantien geen aandrang noodig heeft om ook van zijne zijde mede te werken tot eene spoediger daarstelling der spoorwegen. Aanvankelijk was op de begrooting van het Departement van Binnenlandsche Zaken, even als in vorige jaren, gebragt de som van 10 millioen, hoewel daarbij de waarschijnlijkheid werd uitgedrukt, dat een grooter bedrag zou noodig zijn. Later, toen de spoorwegbegrooting voor het jaar 1864 was opgemaakt, bleek, dat het wenschelijk ware de som van 10 millioen tot $15\frac{1}{2}$ millioen te verhoogen. En toen nu, mede ten gevolge van den gunstigen afloop der laatste koffijveiling, de middelen bestemd voor de dienst van 1864 toelieten om het verhoogde cijfer daaruit te vinden, aarzelde de Minister geen oogenblik aan het verlangen van zijn ambtgenoot te voldoen en de som van $15\frac{1}{2}$ millioen voor den aanleg der spoorwegen in de Staatsbegrooting voor 1864 op te nemen. Ziedaar de eenvoudige verklaring van het feit, dat eenigermate de aandacht schijnt te hebben getrokken. Berekeningen hebben daardoor haren grondslag niet gemist, want als voor de spoorwegen $5\frac{1}{2}$ millioen minder ware uitgetrokken dan nu het geval is, zou natuurlijk het saldo der begrooting met een gelijk bedrag zijn verhoogd.

De bevreemding, in eene der afdeelingen geuit, waarom de Minister de overschotten van vorige diensten reeds nu niet tot schulddelging heeft aangewezen, zal welligt eenigermate verminderen, als men let op hetgeen daaromtrent door hem is te kennen gegeven in zijne redevoering bij de indiening der Staatsbegrooting. Hij neemt de vrijheid daar naar te verwijzen. En wat nu betreft het terugkomen op twee maatregelen, waardoor vele millioenen meer tot amortisatie zouden kunnen worden aangewend, hij moet de beslissing over den eerstgenoemden maatregel, zoo als ook het Verslag te kennen geeft, aan de Indische comptabiliteitswet overlaten en meent voorts dat, nu de Kamer eenmaal in de zaak der schatkistbiljetten eene beslissing genomen heeft, er geene aanleiding bestaat daarop thans terug te komen, al is het ook dat de Minister als lid der Kamer zijne stem heeft uitgebragt in strijd met de toen gevallen beslissing.

§ 6. In antwoord op de aan het slot dezer paragraaf gedane vragen kan het volgende worden medegedeeld:

a, de begrooting van Nederlandsch-Indië voor 1863 zal eerlang aan de Kamer worden medegedeeld;

b, het zoogenaamd tekort der Indische administratie is bij die begrooting in ronde cijfers geraamd op *f* 22,500,000;

c, ter voorziening in het geraamde tekort der Indische administratie over 1862 is, zoo door uitzending van specie als wisseltrekking, naar Indië overgemaakt eene som van ruim *f* 15,600,000.

Gelijk reeds, naar aanleiding van het verslag der commissie betrekkelijk de begrooting van Nederlandsch-Indië voor 1861, en van Suriname, Curaçao en onderhoorigheden en de Kust van Guinea voor 1862 en 1863 is opgemerkt in de missive van den Minister van Kolonien aan den Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, dd. 22 october jl., lit. E, n.º 14, is circa $9\frac{1}{2}$ millioen gulden minder dan in 1861 naar Indië geremitteerd tot dekking van het tekort van 1862, omdat op ultimo december 1861 ruim *f* 10 millioen *meer* dan *f* $12\frac{1}{2}$ millioen in 's Lands kassen aldaar aanwezig was; terwijl de ongunstige koffijoogst van 1862 tevens heeft veroorzaakt dat een aanzienlijk bedrag (ruim *f* 4,000,000) minder voor inkoop van producten is betaald, dan daarvoor bij de begrooting voor 1862 was geraamd.

Deze omstandigheden, die gewis nog van andere zijn vergezeld — welke echter eerst zullen blijken als bekend zijn de *werkelijke* ontvangsten en uitgaven gedurende 1862 in Nederlandsch Indië gedaan — hebben veroorzaakt (en dit dient ter beantwoording der vraag sub *d*), dat op ultimo december 1862 ruim

ƒ 20,000,000 in 's Lands kassen in Indië voorhanden was, en derhalve ƒ 7½ à 8 millioen meer dan de som voor het administratief kapitaal bepaald. Strikt genomen zoude derhalve, bij de wijze van berekening welke gewoonlijk is gevolgd, slechts ongeveer 15 millioen gulden noodig zijn tot dekking van het geraamd tekort over het loopende jaar. Intusschen is het zeer waarschijnlijk dat in 1863 ten aanzien van den koffijoogst juist het omgekeerde zal plaats hebben van het jaar te voren; zoodat de geraamde som tot inkoop van producten niet voldoende zal zijn.

In verband daarmede is door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië zeer onlangs aangedrongen op verdere spetie-uitzendingen, waaraan wordt gevolg gegeven, en waardoor is te voorzien, dat gedurende 1863 tot aanvulling van 's Lands kassen in Indië nog ruim 1½ millioen meer dan de geraamde ƒ 15,500,000 zullen worden uitgezonden.

Dit geeft echter geene aanleiding om het batig slot van 1863 lager te ramen dan de onlangs medegedeelde som van ƒ 19,463,000, omdat, vooreerst 1800 picols thee meer zijn verkocht dan de hoeveelheid, die bij het opmaken der medegedeelde raming als *nog te veilen* is worden aangegeven; ten andere de nog te houden suikerveiling, volgens dezer dagen ingekomen berigten, ongeveer 140,000 picols grooter zal zijn dan de hoeveelheid waarop zij geraamd werd, en overigens het resultaat der veilingen van verschillende minder belangrijke artikelen de daarvoor geraamde sommen mede heeft overtroffen.

§ 7. De uiteenloopende beschouwingen, die in het verslag geleverd worden omtrent de regeling der rangen en tractementen van de ambtenaren bij het algemeen bestuur, bewijzen hoe moeijelijk het is deze quaestie tot een bevredigend einde te brengen. De Regering heeft echter dit onderwerp niet uit het oog verloren, maar zij stuitte bij de behandeling op de velerlei bezwaren waarop het Verslag met zooveel juistheid wijst.

§ 8. De toekenning van wachtgelden aan Rijksambtenaren heeft in den regel alleen plaats in die gevallen, dat de door hen bekleed wordende betrekkingen worden opgeheven, of in het belang van 's Rijks dienst zoodanig worden gewijzigd, dat de bestaande titularissen daarvoor niet in aanmerking kunnen komen, terwijl zij nog de vereischten missen om op pensioen te worden gesteld.

§ 9. De Regering veroorlooft zich in herinnering te brengen het antwoord, door haar gegeven op nagenoeg gelijke bedenkingen nopens de leges, in § 9 van het Voorloopig Verslag over hoofdstuk I van de vorige begrooting voorkomende.

Hoofdstuk I.

(*Huis des Konings.*)

De vraag of, naar aanleiding der wet van 1 mei 1863 (Staatsblad n.° 48), reeds aan eene andere regeling van den maatstaf voor den afkoop der tienden van het kroondomein gedacht is, kan in zoo verre bevestigend worden beantwoord, dat de Regering nagaat, op welke wijze het best aan de bestaande bezwaren zou kunnen worden te gemoet gekomen.

IIde Hoofdstuk.

(*Hooge Collegien van Staat enz.*)

Het ontwerp tot herziening der tabel, waarbij het Rijk ter verkiezing van leden der Tweede Kamer in kiesdistricten is verdeeld, is spoedig genoeg te wachten, dat het nog in den loop van dit jaar [illegible]

Tegenover de herinnering [illegible] wet, bij art. 150, lid 2, der Grondwet bedoeld, kan de Regering de verzekering geven, dat dit onderwerp niet wordt uit het oog verloren.

Wat de vervulling der bestaande vacature in den Raad van State betreft, de voordragt tot zulk een ambt vraagt soms langer tijd dan men zou wenschen.

Het cijfer voor toelagen van de broeders der orde van den Nederlandschen Leeuw, in de raming uitgetrokken, is in overeenstemming met het getal der titularissen, welke in het genot dier toelagen zijn, en is daarom niet hooger gesteld, dewijl de verschillen [illegible] hoogbejaarden onder worden aangetroffen. Het ligt volstrekt niet in de bedoeling der Regering om die instelling langzamerhand te laten uitsterven, maar zij heeft geene aanleiding gevonden om meer in de raming uit te trekken dan geacht wordt benoodigd te kunnen zijn.

De toezegging kan worden gedaan, dat de zaak der plaatsing van de wetten in het Staatsblad hare regeling nabij is.

VIIde Hoofdstuk A.

(*Nationale Schuld.*)

De Minister van Financien is van gevoelen dat het niet raadzaam wezen zou, zich, door het uitzigt dat de rente der 4 pcts. nationale schuld te eeniger tijd door conversie kunne verminderen, van het inkoopen dier schuld tot amortisatie te doen terughouden. Vooreerst toch zou daardoor een zeker aan een onzeker voordeel worden opgeofferd, daar deze schuld, in verhouding tot haar rentebedrag, tot lagere prijzen dan de overige soorten der Staatsschuld te verkrijgen is; ten andere komt de bedoelde uitsluiting niet billijk voor, daar zij nadeelig op den prijs der 4 pcts. schuld zoude inwerken, en in de derde plaats meent de Minister dat zoodanige drukking van den prijs dier schuld niet geschikt zoude zijn om hare latere conversie te bevorderen.

Overigens zal men zich herinneren dat, ingevolge de wet van den 2 junij 1859 (Staatsblad n.° 33), de inkoopen tot amortisatie over al de soorten der Staatsschuld moeten loopen.

Bij de uitvoering van elke amortisatiewet worden gewoonlijk ook eenige 3½ pcts. schuldbekentenissen van het voormalig Amortisatie-syndicaat ingekocht, voor zoo ver zij tot redelijken prijs worden aangeboden. In den regel echter staat dit fonds, in verhouding tot de 2½ pcts., boven de waarde der daaraan verbonden lotingskans genoteerd. Ordens tot belangrijke aankoopen zouden die onevenredigheid nog aanmerkelijk doen toenemen. Eene sterke vooruitzigt voor dit fonds kan dus niet raadzaam zijn.

De Minister heeft nog geene gelegenheid gevonden zijn gevoelen te vestigen nopens het al dan niet wenschelijke eener uitgifte van certificaten nationale schuld van Staatswege. Het denkbeeld heeft zeker eene aanlokkende zijde, maar het verdient toch rijpe overweging of, na eenmaal een voldoend bedrag aan certificaten aanwezig is, de voordeelen der zaak zouden opwegen zoo tegen het nadeel, dat de administratie-kantoren daarvan zouden ondervinden, als tegen de kosten van administratie en toezigt, welke zij noodig maken zou.

VIIde Hoofdstuk B.

(*Departement van Financien.*)

Het aangegeven denkbeeld voor eene regeling van het beheer der vicariegoederen zal bij de Regering een onderwerp van ernstige overweging uitmaken. Bij de bekende verduistering van een groot gedeelte der vicarien en de moeijelijkheden en het ingewikkelde van de zaak, moet zij echter verklaren, dat het dadelijk uiten van een bepaald gevoelen omtrent dit denkbeeld gewaagd zoude kunnen zijn. De vicariegoederen, waarvan het wenschelijk is het beheer te regelen, zijn grootendeels bij de Regering onbekend [illegible] [illegible] het voormalig klooster van St. Agatha is afgeloopen en heeft een cijfer opgeleverd, belangrijk hooger dan dat van 1849. Naar deze uitkomst kan de in 1861 gesloten overeenkomst niet behouden blijven, en worden met de gebruikers nieuwe onderhandelingen gevoerd, welke de Regering zich vleit een bevredigend resultaat te zullen opleveren.

Dewijl er, bij wie de wensch naar een meer afdoend toezigt op het Haagsche Bosch heerscht, is, zullen bij eene naauwkeurige bezigtiging bespeuren dat in dit jaar derzin reeds veel tot verbetering gedaan is.

Xde Hoofdstuk.

(*Onvoorziene Uitgaven.*)

Het hoog bedrag [illegible] ter zake der onteigening van gronden ten behoeve van een verdedigingswerk [illegible] waaronder geene betalingen begrepen zijn voor de onteigening zelve, zal meer verklaarbaar worden, wanneer men bedenkt, dat de te onteigenen grond, welke verscheiden bunders groot was, een [illegible] Cromstrijen, zijnde een polder goed, zoodat tegen drie en zestig eigenaren moest geprocedeerd worden tot het bepalen der schadevergoeding, waarover het niet mogelijk was [illegible] gevolge van de hooge eischen der eigenaars. Bovendien kwamen nog als intervenienten in het geding verscheidene huurders der te onteigenen gronden, wier zaken, hoewel bij één vonnis afgewezen wordende, afzonderlijk moesten worden geïnstrueerd en behandeld, terwijl uit de verschillende contracten die met die huurders of bruikers waren aangegaan zich quaestien van ingewikkelden aard voordeden. Ook gewigtige waterschapsbelangen waren in dit geding betrokken. Als voorbeeld der eigenaardige kostbaarheid van dit proces zij het dan ook voldoende mede te deelen, dat het bij interlocutoir vonnis der regtbank bevolen onderzoek van deskundigen alleen verscheidene honderden guldens gekost heeft. De Regering heeft gemeend in het vonnis der arrondissements-regtbank te Dordrecht te moeten berusten, — wanteer trouwens overeenkomstig art. 59 der wet van den 28 augustus 1851 (Staatsblad n.° 125) geen appèl meer mogelijk was — en nalaten te voorkomen omdat de bij het vonnis bepaalde schadevergoeding niet veel meer bedroeg dan door den Staat was aangeboden, terwijl de onteigende partij aanmerkelijk veel meer had gevorderd. Dat nu desniettemin de Staat in al de kosten veroordeeld werd, is een gevolg van het gebiedend voorschrift van art. 50 der vermelde wet.

Wet op de Middelen.

Grondbelasting. Dat de hoofdsom over 1862 ƒ 1936.53 minder, het bedrag der opcenten daarentegen ƒ 11,206.45 meer beloopt dan het geraamde bedrag, is inderdaad slechts eene schijnbare tegenstrijdigheid, daardoor ontstaande, dat het geheel beloop der ontheffingen, kwijtscheldingen en oninbare posten uitsluitend van het bedrag der opcenten wordt afgetrokken. De belasting heeft werkelijk ƒ 1936.53 in hoofdsom en ƒ 416.74 aan opcenten minder opgebragt dan de raming.

Accijnsen. Worden de accijnsen op de brandstoffen met 1°. april aanstaande afgeschaft, dan zal inderdaad de opbrengst dier middelen voor 1864 veel grooter zijn dan in verhouding van 3/12 van de raming. Vooreerst is in den loop der vier eerste maanden van het jaar invorderbaar de accijns wegens den turf, gedurende het geheel jaar door de veenlieden afgeleverd anders dan met gedeeltelijken vrijdom; voorts zal, volgens het ontwerp van wet, binnen het maand na de afschaffing, nog invorderbaar zijn die accijns wegens den turf, gedurende de 3 eerste maanden van 1864 afgeleverd; eindelijk zijn de termijnen van krediet wegens den accijns op de steenkolen, vóór en gedurende den winter onder krediet door handelaren ingeslagen, op 1 april gedeeltelijk niet vervallen, die [illegible] op het tijdstip der [illegible] en wegens voorhanden steenkolen en turf, waarvan de accijns reeds is betaald, teruggaaf daarvan moeten verleend worden. Eene juiste raming van de buitengewone bate, die hieruit, in verband met de voorgestelde verhooging van den accijns op het gedistilleerd, voor 1864 zal voortvloeijen, is onmogelijk te maken. Intusschen meent men die zonder groote misrekening te kunnen stellen op ongeveer tegen tons.

Dat de accijns op het hout — gelijk in het Voorloopig Verslag wordt gezegd — niet voordeelig zou zijn, kan niet toegegeven worden. Het tegendeel is waar.

Domeinen. Ten aanzien van de ontkenning der voormalige Ommelanderkas wordt herhaald, hetgeen reeds bij § 1 der Memorie van Beantwoording op het Voorloopig Verslag op de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1863 is te kennen gegeven, namelijk: „dat [illegible] 1862, n.° 51 [illegible] vinden Groningen [illegible] 1862 [illegible] het door hem gevoerde beheer der voormalige Ommelanderkas is ontheven, en dit beheer is opgedragen aan de ontvangers der registratie en domeinen, in wier kring de bezittingen van dat ligchaam gelegen zijn, om door hen te worden gevoerd overeenkomstig de regelen [illegible] domeinen." Het is eerst na deze beslissing, dat de zaak aan de uitspraak des regters is onderworpen.

In het door de gemeenten van de voormalige Ommelanden ingestelde regtsgeding heeft het provinciaal geregtshof te Groningen, bij arrest van 1 september 1863, bevestigd het vonnis der arrondissements-regtbank aldaar, van den 16 januarij 18[illegible], waarbij de tusschenkomst van den Staat in het geding wordt toegelaten. Het arrest is nog niet beteekend en evenmin eene dagvaarding om voort te procederen.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Royn,
te Rotterdam.